

Szerkesztőség, kiadó
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baroc
L. Pop, — Brassan-utca 10

Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Héber osztály 425
E. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek elmen-
dők. Kéziratokat nem
adunk vissza és nem ér-
tetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

V. évfolyam, 102. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Ijar 13.

1922. május 11, Csütörtök

Lejár

Goldschmiedt ur

Wien
Egy hónapra
Egy szám ára
és vidéken is 2 lek

Csehszlovákiában

Egy hónapra 25 ck
Egy szám 1 ck

Jugoszláviában

Egy hónapra 20 dina
Egy szám 1 dina

Az iskolát nem adjuk

Irta Marton Ernő

Tragikus diszpóra-történetünk jellegzetes fejezete lesz az, amely mai vívódásainkól, magunkat-emesztő harcainkról és gólyakalifa-szerű, kettős életünköt számol majd be késői boldog utánunk-következőknek. A nyelvért folytatott harc, Erdély zsidóságának ez a nagy vergődése, mesterien beleillik ebbe a tragikus kaleidoszkópba, mert eredendően zsidó sors és a kétlelkű gátló fojtó légkörének tipikus produktuma. Mennyi fájdalom ellentmondás, mennyi megszelvényítés magában a szóban: nyelvkérdés. Minden más népnél komikus és hihetetlenül hangzana, ha valaki felválná ezt a kérdést. Csak a hazátlan és elnyomott népek problémája a nyelv. Max Brod, a kitűnő prágai zsidó író nemrég figyelemreméltó tanulmányban mutatott rá, hogy ötven évvel ezelőtt a cseh nép is a nyelvkérdés zsidó örvénye elé jutott. Az évszázados idegen elnyomás alatt a cseh nép egy része (az arisztokrácia) hűtlenül elhagyta, másrésze pedig elfelejtette nemzeti nyelvét. Már csak az élettel elvonatkozó fanatikusok és egyes vidékek paraszti tájszólása volt a cseh nyelv és a cseh társadalom vérkeringésében majdnem teljesen felszívódott az idegen, német szó, amikor felhasadt a cseh nemzeti reneszánsz reggele és az öntudatra ébredt cseh nép hatalmas nekigyűrűződéssel néhány évtized alatt visszaharcolta magának elfelejtett nyelvét. A román és magyar nép története is ismer hasonló jelenségeket. És ugyanez a színjáték perreg most a brit szigetek irrelakta részén. Az ir nép, amelynek majdnem kétharmada az üldözés elől önkéntes száműzetésbe ment hazájából, az egyre fojtogatott nyomás és az élet kényszerítő utilitarizmusa miatt szintén elhagyta nemzeti nyelvét és a gyűlölt einyöröző idiomájában nőt bele. Ma már az ir népnek alig tizenöt százaléka beszéli az ir nyelvet. Most van ott is feltámadóban a nyelv reneszánsza és nem kétséges, hogy egy-két évtized múlva ki fogja közönsíteni az ir nép magából azt, aki nem beszél a nemzet nyelvén.

Ezek a népek elhagyták, elfelejtették nyelvüket, pedig a hazai rög és a népi együttélés meleg, otthonias levegője összekapcsolta őket. Pusztán a felülről ható nyomás miatt cseréltek nyelvet. Csoda-e, ha a zsidó nép kétezer éves hazátlanság, bolyongás és üzetés lidérces álma után arra ébred, hogy elfelejtette nyelvét? Csoda-e, ha a nyelv, melyen egykor egy nép dalolt és próféták szikrázó igazságszava szállt az egész emberiséghez, kétezer éves talajtalanítás után a könyvek, a tudósok és papok nyelve lett? Hiszen már teóriák voltak keletkezésben, hogy a héber sohasem volt a zsidó nép nyelve. A napokban beszélgettem a nyelvkérdésről a nagyváradi haladó zsidók nyakas, kemény magyar-zsidó papjával, Kecskeméti doktorral. A meggyőződés és fanatizmus tiszteltreméltó hangján mondta, könyveire, a héber fólíánokra mutatva: — Látja, ezekből a könyvekből bizonyíthatom be magának, hogy a héber sohasem volt az élet nyelve. Nem volt erőm vitázni az elfogultságában is kiváló főpappal. Hasztalan lenne a fanatizmus ellen érveket sorompóba állítani. Valamikor

nagyszerű tudósok épily szent meggyőződéssel állították, hogy a nap forog a föld körül. Érvek helyett tényeket soroltam föl: — A zsidó nép próbált már meghalni, el akart merülni a népek tengerébe. Nem tudott. Az élet magja erősebb volt benne, a meghalás akaratánál. A zsidó nép rájött arra, hogy élnie kell, önmagáért és az emberiségért és hogy élhessen és erőit kifejthesse, ismét néppé kell válnia, szilárd talajt kell szereznie a lába alá és mindenekelőtt vissza kell szereznie a szót, amely kihullott a szájából, a szót, amelyen nem dadog, amely egyedül lehet csak hű kifejezője lelkének, alkotásainak és amelyet nem vitathat el tőle senki, mert elvitathatatlanul az övé. Nem teóriák és poros fólíánok mondanak ítéletet ebben a pörben, az élet parancsol. Az élet azt mutatja, hogy a zsidó nép akarja a nyelvét, az ősek földjén ismét él a héber és a száműzetés országában, Oroszországban, Lengyelországban, Litvániában és mindenütt, ahol tömegesen élnek zsidók, feltámadóban van a nyelv. Ez az életakarát erősebb minden tudományos érvelés és elsöpri utjából azt, aki elébe szegi mellét.

— És ha egy ilyen böcsületes mell kerül eléje? — kérdezte szikrázó, Kecskeméti doktor.

— Az ilyen böcsületes és jó zsidó mell — volt az egyetlen feleletem — bizonyosan meghajlik majd az élet parancsa előtt.

Néhány lelkes, vagy ellenfeleink kifejezésével élve „érvényesülmi akaró” fiatalember nem mozgathat meg millió tömegeket, hogy nyelvüket megváltoztassák. Ha nem él a tömegek lelkében az akarat, hasztalan minden propaganda és érvényesülmiakadás, a tömeg nem indul meg. De a zsidó ujjászületés vágya kivirágzott már a zsidó szívekben és ezt a virágot még a történelem hideg lehellelte sem hervaszthatja el.

Itt kapcsolódik bele a mi speciális erdélyi problémánk az egyetemes zsidókérdésbe. A héber nyelvre való áttérés egvedül a zsidóság ügye. Ez a mi belső kérdésünk, ez a mi belső vívódásunk és harcunk, ebbe nincs beleszólása senkinek. Ebben a küzdelemben nem avatkozhat bele senkinek, mert amugy is meddő és ellenkezik a felszabadult ember etikájával. Ezt a küzdelmet jóakaratu semlegességgel kell néznie minden igazul gondolkodó embernek, románnak és magyarnak egyaránt. Most említjük meg, mert eddig tudatosan hallgattunk róla, hogy elhibázottnak és politikátlanak tartottuk az Emke körlevélét, amelyet a zsidó iskolákhoz intézett nemrég és amelyben felszólít az államot, hogy a zsidó iskolák magyar tannyelvének megtartása érdekében. Helytelen és tapintatlan lépés volt ez és azt hiszszük, azóta meggyőződött róla az Emke, hasztalan lépés is. Mert az ilyen kísérletekben minden bizonyos politikumot lát az állam, amely ellen a rendelkezésére álló eszközökkel védekeznek. Az erdélyi zsidó kisebbségnek nincsen szüksége ilyen természetű támogatásra, mert még az a rész is, amely a magyar tannyelvért harcol, mint zsidó kisebbség küzd ezért a jogáért. A magunk erejével akarjuk sorsunk új fordulását kormányozni és

népi tudatunk teljességével tiltakozunk, minden illetékelen beavatkozás ellen. Amilyen elhibázott volt az Emke akciója, éppoly méltánytalannak tartjuk, hogy az állam erőszakos intézkedésekkel akarja befolyásolni és siettetni a zsidóság amugy is kijegecesedő elhatározását.

Eauél a pontnál szembe kell néznünk néhány megjegyzéssel, amely a sajtóban és a közélet nyilvánosságában a legutóbbi nyelvrendelettel kapcsolatban elhangzott. Azt mondják, mi, nemzeti alapon álló zsidók vagyunk okai ennek az elhamarkodott és a pozitív megvalósítás azonnali lehetőségeit nélkülöző intézkedésnek, mert az államnak eszébe sem jutott volna beleavatkozni a zsidó iskolák tannyelvébe, ha a cionista sajtó és a cionista propaganda nem követeli hangos szóval a zsidóság hebraizálását. Ezzel tehát az állam ürügyet és támpontot kapott arra, hogy a jogszérség látszatával kiforgassa a zsidó iskolákat magyar tannyelvükből. Tény: mi követeltük és ezután is követelni fogjuk, hogy a zsidóság térjen vissza saját nyelvéhez és büszkéki, sőt boldogok lennénk, ha a mi propagandánk eredménye lett volna az, hogy az állam oly megható készséggel karolja fel és teszi magáévá a héber ujjászületés ügyét. Sajnos azonban, mi tudjuk legjobban, hogy ezt a fényes eredményt nem könyvelhetjük a mi javunkra. Az az érvelés, hogy ebben a kérdésben az utódlamok között hallgatólagos meg egyezés van, legalább is erre kell következtetnem abból az egyöntetű eljárásból, melyet ezek az államok a magyarnyelvű zsidó iskolákkal szemben követnek. Ennek a politikának alap gondolata az, hogy a zsidóságot, amely politikailag és legnagyobb részében érzelmiileg is elszakadt a magyarságtól, kiemeljék a magyar kultúrából is. Nem kétséges, hogy ezek az államok, szándékaik mélyén az állam nyelvére akarják szorítani a zsidóságot.

Ha a cionista agitációnak volt némi befolyásoló szerepe ebben a kérdésben, csak az lehetett, hogy kirosszá, sőt az önrendelkezés divatos elmélete miatt egyenesen lehetetlenné tette az államoknak, hogy egyszerűen rákényszerítsék a zsidó iskolákra a saját nyelvüket és meghagyta az alternatívát a zsidó nemzeti nyelven való oktatásra. Csak így és csak ebben a mértékben volt befolyással a cionizmus az állam elhatározására. Harmadik eshetőségről azonban nem akartak tudni a kisantant országai és

Jugoszláviában például, ahol a cionista propaganda halkabb volt, csakugyan nincs ma egyetlen magyar tannyelvű zsidóiskola sem, héber is alig egy-kettő.

Egészen nevétséges tehát az a feltevés, mintha a zsidó nemzeti mozgalom idézte volna fel a most aktuális nyelvkérdést. A mi nyelvkérdésünk független az államtól. Sohasem akartuk, sohasem kértük az állam ilyenirányu intervencióját. Ezt a harcot magunk között akarjuk megvívni, minden külön beavatkozás nélkül. Egy nemzet ujjászületését, egy elfeledett nyelv feltámadását nem lehet közigazgatási uton, rendeletekkel előidézni, de még csak gyorsítani sem. A mi ügyünknek különösképen, csak belső meggyőződéstől hevitett emberekre van szüksége és csak ártának nekünk azok, akiket a megfélemlítés, vagy állami presszió hajt táborunkba. Ha ezt akartuk volna, bizonyára több eredményt tudunk volna eddig elérni az államnál és héber iskoláinknak nem kellene anyagi gondokkal küzdeniök.

Az erdélyi zsidóság súlyos harc előtt áll. Harcolnia kell iskoláiért. Ebben a küzdelemben jelszavunk kell, hogy legyen: *egyetlen zsidó iskolát sem adunk fel*. Minden zsidó iskola, még ha magyar anyanyelvű is, bástyája az új virágzás előtt álló zsidó kulturának. A mi dolgunk lesz meggyőzni minden zsidót, hogy létünk kérdése az ősi nyelvhez való visszatérés. De elsősorban és kizárólag a mi jogunk annak megállapítása, hogy mikor térhetünk át iskoláinkban a tiszta hébernyelvű oktatásra. Ezt az állam jóindulatu támogatással csak elősegítheti. Meg kell értetnünk végre mindenkiel, a körülöttünk élő testvérnépekkel, éppoly mint az állam hatalmasaival, hogy önálló népi közösség vagyunk, mely ismeri saját szükségleteit és céljait, melyet nem lehet leltári tárgyként átvenni és tovább adni, hogy mi magunk akarjuk ezután irányítani sorsunk folyását és nem nyugszunk bele abba, hogy illetékelenül beavatkozzanak belső kérdéseinkbe. A modern jogéletben és nemzetközi szerződésben megvan a határok, ameddig az állam a kisebbségek ügyeibe beleszólhat. Eddig a határig tisztelettel és lojalitással meghajlunk. De protestálunk minden olyan törekvés ellen, amely a mi jogainkat akarja megnyíróbálni. Az iskola a mi jogunk. Az iskolát nem adjuk.

Csicserin Franciaországot teszi felelőssé Génua bukásáért

Az oroszok átadták válaszejgyezküket

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Génuból jelentik lapzártakor: Az oroszok tárgyalást kezdtek a franciákkal a felelősség kérdésében. A franciák ugyanis elhárítják maguktól a konferencia megbuktatásának ódiumát és mindenért az oroszokat okolják. Az oroszok viszont szemére vetik a franciáknak, hogy a memorandumra vagy igennel, vagy nemmel kell felelniök és ezt főleg a franciák követelik, holott ők, csatlakozva a belga állásponhoz, nem is irták alá a memorandumot.

Génuból jelentik lapzártakor: Az oroszok ma átadták jegyzéküket, amely száz gépelt oldalt tartalmaz. A jegyzékhez Csicserin kísérőlevele van csatolva, amely hangsúlyozza, hogy Oroszország az engedmények dolgában szuverénitásának végső határáig elment, különösen a magántulajdon visszaállításában tett nagy koncessziókat.

Megmentik Génuát

Az oroszok ma adják át a választ. Mi van az orosz jegyzékben. Angol-francia békülés. A kisantant az angolokhoz pártol. Románia békepolitikát folytat

— Az Új Kelet tudósítójától —

Génuából jelentik: A konferencia helyzete ma kissé javult. Több kísérletet tettek, hogy a delegátusok között az egyes kérdésekre vonatkozólag egyezséget hozzanak létre, hogy így a konferenciát megmentésük. Remélik, hogy Anglia és Olaszország megtalálja a platformot, amely lehetővé teszi a konferencia további tárgyalását. Több kísérlet történt, hogy az orosz kérdést úgy rendezzék, hogy a franciákat is kielégítse. Állítólag szó van arról is, hogy egyelőre leveszik napirendről az oroszoknak átadott memorandum hetedik pontjának tárgyalását, amely pont tudvalevőleg a külföldi állampolgárok magánjainak elismerésére vonatkozik. Erre a pontra különben az oroszok azt indítványozták, hogy

minden állammal külön megegyezést köthessenek.

Ami az európai paktumot illeti, Lloyd George indítványozni fogja, hogy az egyelőre öt évre legyen kötelezőleg érvényben és nem mint eredetileg tervezte, tíz évre. Hogy a francia követeléseket is kielégítsék, felvetik egy nemzetközi kölcsön gondolatának eszméjét, hogy így Németország könnyebben eleget tehessen fizetési kötelezettségeinek. A nemzetközi kölcsön tervével már foglalkozik is egy bizottság és erről legközelebb kész tervezetet terjesztenek a konferencia elé.

A német sajtó pesszimista a konferenciával szemben. „Haldoklik a konferencia” írják a lapok és hangoztatják, hogy a jelenlegi krízis nem csak a konferencia krízise, hanem maga az antant is veszélyezteti. Megemlítik, hogy

a kisantant inkább az angol politikát támogatja

a konferencián a francia állásponttal szemben. Elismeréssel nyilatkoznak Románia és Lengyelország delegátusainak munkájáról, akik mindent elkövetnek, hogy az angol-francia ellentétet elsimítsák és így a konferencia sikerét biztosítsák.

Az oroszok biznak

Schanzer az oroszokkal folytatott tárgyalásain a belgákat megnyugtatta. Az oroszok a helyzetet nagyon optimisztikusan ítélik meg és tudni vélik, a kedden átújrandó orosz válasz nagyon előzékeny lesz. Általános nézet szerint a konferencia kudarcáért senki nem vállalja a felelősséget. Lloyd George ujságírók előtt kijelentette, hogy

Génuá mindaddig együtt marad, míg az szükségesnek mutatkozik és megegyezésre kilátás van.

A génuai konferencia helyzetét általában kedvezőbben ítélik meg, mint a legutóbbi napokban. Schanzer olasz külügyminiszter azon fáradozik, hogy egy formulát találjon a magántulajdonra vonatkozólag, amelyet a belgák is elfogadnának és az oroszok sem utasítanának vissza. Remélik, hogy az oroszok válasza olyan lesz, amely lehetővé fogja tenni a konferencia folytatását.

Poincaré Génuába utazik?

A „Sunday Times” párisi levelezője jelenti, hogy jól informált körökből származó értesülés szerint Franciaország tartózkodni fog attól, hogy a konferenciát szétrobbantsa. Poincaré azon fáradozik, hogy Angliát politikájára számára megnyerje, mely szerint Németország jóvátételi kötelezettségeinek betartására kényszerítse.

Lloyd George a német delegációval megbeszélést folytatott és felszólította a németeket, hogy a konferencia kudarcát a németek a főtanács május 31-iki ülésén vegyék részt. Az angol delegáció megáfolja a „Times”-nek azt a hírt, amely szerint Lloyd George és Barthou az antant felbomlását bejelentették volna. A „Matin” írja: Poincaré egyetért Theunisszal abban, hogy a legfelsőbb tanács május 31 előtt nem ülhet össze.

A Havas-ügynökség jelenti, hogy Millerand köztársasági elnök ma délután tíz órakor visszaérkezett a francia fővárosba. Politikai körök úgy hiszik, hogy miután Millerand visszaérkezett, Poincaré miniszterelnök közelebből Génuába utazik.

Elfogadják? Visszautasítják?

Az orosz delegáció nyilatkozata szerint még nem bizonyos, hogy a választ ma este, vagy holnap délután nyújtják át. Poincaré angol-amerikai ujságírók előtt kijelentette, hogy Franciaország elhagyja Génuát abban az esetben, ha az orosz válasz nem lesz kielégítő.

Wirth kancellár elhalasztotta ideutazását, mert Génuában szükség van rá, hogy közvetítsen az oroszok és a szövetségesek között. Havas-jelentés szerint a német delegáció azt tanácsolta Csicserinnek, fogadja el a memorandum hetedik pontját, a magánjavarokra vonatkozólag, hogy a konferencia sikerét ne kockáztassák.

Hir szerint az oroszok feltétlenül visszautasítják a szövetséges memorandum első szakaszát, amely megtiltja forradalmi propaganda üzését és amely követeli a status quo elismerését.

Hangsúlyozni fogják, hogy az oroszországi magánjavak tekintetében az egyes államok érdekei eltérnek egymástól s ezért Oroszország a génuai konferencia befejeztével minden egyes állammal külön fogja szabályozni ezt a kérdést.

Más jelentés szerint az orosz delegáció nagy érdeklődéssel várta jegyzékét ma este nyújtják át. A konferencia angol körök tudják, hogy a válaszijegyzék

elutasító lesz.

A politikai természetű cikkelyekkel szemben az orosz delegáció visszautasítja a bolsevik propagandára vonatkozót. A delegáció álláspontjának megokolására hir szerint arra utal, hogy a cannesi határozatok a konferencia napirendjére csupán gazdasági kérdéseket tüztek ki. A jegyzék egyébként

igyekszik előzékeny lenni

és a cikkelyhez hozzájárul. Az oroszok válasza nem lesz abszolút elutasító és így a belgáknak nem lesz okuk a konferenciától való visszavonulásra, tehát

a konferencia félbeszakítása elkerülhető.

A francia-angol incidenst Barthou levele valószínűleg tisztázza.

Litvinov hajthatatlan

Litvinov, az orosz delegáció egyik tagja kijelentette, hogy mielőtt a szövetségesek memorandumára a választ megadják, ismerni akarják a francia delegáció álláspontját, tehát mindaddig, amíg azt nem ismerik, nem válaszolnak. A szövetségeseknek a feltételeket módosítani kell, mert azokat

a jelen formában nem fogadjuk el.

Oroszországnak anyagi támogatásra

van szüksége és így a kölcsönre igényt tart. Kisebb kölcsönökkel nem elégedhetünk meg és épen ezért az azokra vonatkozó javaslatokat vissza fogjuk utasítani.

Mit tud a Havas

A Havas-ügynökség génuai jelentése szerint az orosz válasz készen van. Kiszivárgott hírek szerint az oroszok ki fogják jelenteni, hogy készek az előző orosz kormányok kölcsönre, valamint az ezen kormányok által garantált kölcsönökre is egyezményt kötni. Készek a kamatokat is méltányos alapon elismerni és rendezni. Oroszországnak jószándéka azonban, hogy minden igyekezetével rendet teremtsen, sikertelen lesz, ha

Az orosz válasz

Az orosz válasz átadását türelmetlenül várják. A lényegét már teljesen ismerik, csupán a válasz megformálása nem került még nyilvánosságra. A válasz lényege a következő:

— Oroszország a memorandum alappontjaiból semmiféle kötelezettséget átvenni nem tud, mivel a memorandumot nem írta alá minden konferenciára meghívott állam, Franciaország és Belgium magatartása minden kötelezettség vállalását lehetetlenné teszi, mivel az alá nem író államok nem lesznek kötelesek a megállapodásokat magukra nézve elismerni. A konferencia alapelvei követeli, hogy minden megállapodás a részvevő államokra egyforma kötelezettséggel köttessék le. Vagy pedig legyen teljesen szabad a különszerződéseket leköttetésének az útja. Semmi esetre sem lehet a génuai konferencia célja, hogy Oroszország csak az államok egy részével kössön minden államra kiterjedő kötelező szerződést, amikor ezzel szemben egyes államok kötelezettséget nem vállalnak.

Ez a válasz valóban a gordiusi csomó diplomatikus kettévágása és valószínű, hogy a válasz következtében újabb nyomást gyakorolnak Franciaországra és Belgiumra, hogy a memorandumhoz ők is csatlakozzanak. Nincs kizárva, hogy a kisantant ebben a kérdésben megoszlik és pedig Csehszlovákia Lloyd George mellé áll, a többi állam, Románia is a franciaállásponthoz csatlakozik. Anglia és Olaszország el vannak határozva, hogy követik Németország példáját és külön szerződéseket kötnek Oroszországgal.

Bomlik az antant?

Génuából pesszimisztikus hírek érkeznek az antant további sorsáról, amelyeket itten meglehetősen izgalommal fogadnak. Az a feltevés uralkodik, hogy Génuából franciellenes kampányt vezetnek és

a konferencia kudarcát a franciák magatartásának tulajdonítják.

Tegnap éjjel Lloyd George fogadta az amerikai és angol ujságírókat és tudomásukra hozta, hogy Barthoutól értesítést kapott, amelyben Barthou kijelenti, hogy a „Times”-nek adott interjúja az antant bomlásáról valótlán. Ugyanerről az alsóházban is szó esett. Chamberlain kijelentette, hogy nem igaz az, mintha Barthou az antant szakadásáról nyilatkozott volna.

Francia udvarlás a kisantantnak

Politikai körökben igen nagy vitatkozásra ad alkalmat Barthou mai nyilatkozata, amelyet a kisantant és Lengyelország ujságírói előtt tett. Ugyanis Barthou ma magához kérette a kisantant és Lengyelország ujságíróit, akiknek kijelentette, hogy Franciaország nagy súlyt fektet arra, hogy a kisantant és Lengyelország közreműködjenek az európai béke biztosításának munkájában. Remélem, — mondotta Barthou — hogy úgy Lengyelország, mint a kisantant

ha a szövetségesek nem adják meg Oroszországnak az általa kért pénzügyi hiteleket, amelyeket az orosz kormány természetesen feltételül köt ki az általa adandó koncessziók ellenében,

Minden az orosz válaszon múlik

Lloyd George fogadta az angol és amerikai ujságírókat, akiknek kijelentette, hogy a konferencia sikere avagy sikertelensége az orosz delegációjának a szövetségesek memorandumára adandó válaszával függ. Az angol miniszterelnök hangsúlyozta, hogy az európai államok a jelen pillanatban nincsenek olyan helyzetben, hogy Oroszországnak tekintélyesebb segílyt nyújthassanak.

Poincaré

Politikai körökést kelt Poincaré Lord Hardinghóben kijelenti, hogy

Lloyd Ge

a felfogásban, a magatartásban a bégában megítélés nincsen senki, ak Anglia háborús szág egyáltalán szövetségesei kö kérdés diktálta, donjong tiszteletb

A „Temps” ir meg akarta volna konferenciát, me rapallói szerződés résztvevő a szövetségesein, egésze Franciaország tá az orosz memora

a magántul

mert a beérkezett elég határozottan nak soha nem vo Belgium vagy A hanem csupán a határozatok szöv közlítő értelme állást.

Franciaország deke Anglia

azonban az orosz lehetetlen folytat huzódó huzavon

Londonból,

konzervatív tagj gyűltek, hogy Georgenak Fra folytatott politik

A Havas g

Németország és között egyezmény szövégét már E ratifikálás vég mény készül között is, amel gazdasági jelle Olaszország F kívánja biztosít

Lloyd Geo

tott az ameri a petróleumkér rint Lloyd Ge angol kormány semmilyen meg síteni az Egy kül. A „Petit rint az Egy nemzetközi mu az esetben, h kudarcot val, nulmányozni f

A „Vorvä

hivatalos lapj közöl „Schic Poincare és C eiaországa — francia munká is fentartja és len a gyűlölet népe már elfe ez nem politik dig annál na metország a

Ha gyorsan kiszolgált, fontososan kimerít és jó tűzifát akar, forduljon a **Frenkel-fatelephoz** (volt Janovitz és Tsa) Strada Aprinjoreier (Byutagvár-u.) 13. Telefon 2-90, 4-01, 2-64.

nek helyreállítási módjait kellett volna megvitatni. A kisanant bizonyoságot tett arról, hogy egységes, szilárd alkotmányozó Európa. A kisanant delegációi belső szilárdságról tettek bizonyoságot. Többször mint közbenjárók léptünk fel és igyekeztünk az ellentétet elsimítani, ami gyakran sikerült is. Biztosítani akartuk a konferencia sikerét, amely az európai gazdasági konszolidációt volt hivatva szolgálani.

— Én magam — mondotta tovább Benes — nem jöttem vérmes reményekkel Genuába és így a konferencia nem hozott részemre csalódat.

Végül elmondotta Benes, hogy két ízben is tárgyalt Csicserinrel, aki megállapította, hogy Csehszlovákia objektív és korrekt volt Oroszországgal szemben.

Poincaré mosakszik

Politikai körökben nagy érdeklődést kelt Poincaré levele, amelyet Lord Hardinghoz intézett. A levélben kijelenti, hogy

Lloyd George tévedett

a felfogásban, ahogy Franciaország magatartását a belga incidens dolgában megítélte. Franciaországban nincsen senki, aki elfelejtette volna Anglia háborús érekeit. Franciaország egyáltalán nem óhajt válogatni szövetségesei között. Határozatait elvi kérdés diktálta, még pedig a tulajdonjog tiszteltbentartása.

A „Temps“ írja: Ha Franciaország meg akarta volna buktatni a génuai konferenciát, megtehető volna már a rapallói szerződés alkalmával, de mégis résztvevő a szövetségesek további tárgyalásain, egészen a belga incidensig. Franciaország támogatta a belgákat az orosz memorandummal szemben

a magántulajdon kérdésében,

mert a beérkezett szöveget nem tartják elég határozottnak. A francia kormány nek soha nem volt szándékában, hogy Belgium vagy Anglia között válasszon, hanem csupán a belga szövegnek a határozatok szövegét legjobban megközelítő értelmezése mellett foglalt állást.

Franciaországnak nem lehet érdeke Anglia ellen állást foglalni,

azonban az oroszoknak felelni kell, mert lehetetlen folytatni az egy hónap óta húzódozó huzavonát.

Lloyd George ellen

Londonból, jelentik: A parlament konzervatív tagjai az alsóházban egybegyűltek, hogy tiltakozzanak Lloyd Georgenak Franciaországgal szemben folytatott politikája ellen.

Német-olasz és orosz szerződés

A Havas génuai jelentése szerint Németország és Olaszország delegációi között egyezmény készül. A konvenció szövegét már Berlinbe küldték előzetes ratifikálás végett. Ugyancsak egyezmény készül Anglia és Olaszország között is, amely általános politikai és gazdasági jellegű lesz. Ez a szerződés Olaszország Földközi tengeri helyzetét kívánja biztosítani.

A petróleum

Lloyd George megbeszélést folytatott az amerikai nagykövettel, melyen a petróleumkérdést tárgyalták. Hír szerint Lloyd George megígérte, hogy az angol kormány petróleumkérdésében semmilyen megállapolást nem fog létesíteni az Egyesült-Államok tudta nélkül. A „Petit Parisien“ értesülése szerint az Egyesült-Államok készek a nemzetközi munkában résztvenni. Abban az esetben, ha a génuai konferencia kudarcot vall, az orosz kérdést is tanulmányozni fogja.

Európa sorsdöntő órája

A „Vorwärts“, a szociáldemokraták hivatalos lapja, mai számában cikket közöl „Schicksalsstunde“ címen. Ha Poincaré és Clemenceau hivatalos Franciaországa — írja a lap — és nem a francia munkásnép, a gyűlöletet továbbra is fentartja és élesíti Németország ellen a gyűlöletet, amelyet a világ többi népe már elfelejtett és elvetett, akkor ez nem politika, hanem örültség és pedig annál nagyobb örültség, mert Németország a végleges közeledést és ki-

békülést óhajtja Franciaországgal és a német nép legnagyobb része kész a béke előléte érdekében a legnagyobb áldozatokat hozni. Ez esetben létrejön az az igazi népliga, amely a népek békéjét biztosítani képes lenne. Ez a liga Angliából, Franciaországból és Németországból állana. Az új Németország nem akar Angliával, vagy Oroszországgal Franciaország ellen iadulni, hanem Angliával és Franciaországgal akarja megvalósítani az állandó békét. A dolgoknak franciaországi menetétől függ tehát az, sikerül-e Európa megmentésének terve, amely az emberiség jövőjét féltő és az emberi haladásért küzdő

minden embernek leghőbb vágya. Ha Franciaországban a józan ész nem válik urá, akkor semmi sem fogja megmenteni Európát a teljes megsemmisüléstől.

Amerika megbízottakat küld az orosz bizottsághoz

A „Petit Parisien“ jelenti Washingtonból: Az Egyesült-Államok kormánya hajlandó megbízottakat küldeni ama nemzetközi bizottság üléseire, amely a génuai értekezlet meghosszabbítása esetén az orosz kérdés rendszeres tanulmányozásával foglalkozik.

Besarábiában nyugalom van

Déván nem engedték a király elé a parasztok küldöttségét. Feloszlik Take Jonescu pártja?

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az orosz háborús készülődésekről elterjedt hírekkel kapcsolatban Bukarestben arról is beszéltek, hogy Besarábiában a lakosság hangulata izgatott és a határmenti falvakból a parasztok pánikszerűen menekülnek.

A besarábiai hangulatról elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak.

A „Lupta mai száma interjú közöl egy miniszterrel, aki ezeket a híreszteléseket határozottan megcáfolja.

Azok a hírek, — mondotta a miniszter — amelyek szerint Besarábiában a lakosság nyugtalan, mert fel Oroszország fegyveres fellépésétől, nem felelnek meg a valóságnak. Valótlanok azok a hírek is, hogy ebben az országgrészben a zavargások napirenden vannak, sőt az sem igaz, hogy az oroszok nagyobb csapatteket vontak össze a román határon. A beérkezett jelentésekből megállapíthatjuk, hogy

a határon, valamint Besarábia belsejében teljes a nyugalom.

Előfordulnak ugyan orosz betörések és kisebb határsértések és incidensek, de azoknak jelentősége elenyésző. Bolsevista rablóbandák máskor is garázdálkodtak a besarábiai határon, de regulális vörös csapatok sohasem keltek át a vonalon. Ami különben az orosz-román viszony politikai részét illeti, — fejezte be szavait a miniszter — aggodalomra nincsen ok: mindkét kormányának békés szándéka van.

A dévai incidens

A király dévai tartózkodásával kapcsolatban a fővárosi lapok feltűnést keltő incidensről adnak hírt. A lapok jelentése szerint a hunyadvármegyei parasztok egy küldöttsége akarta Déván felkeresni az uralkodót, hogy feltárja a választási visszaéléseket és törvénytelenégeket, amelyekkel a liberális közigazgatás megakadályozta az erdélyi nép szabad véleménynyilvánítását. A küldöttség azonban nem juthatott a király elé, mert Vaitoianu belügyminiszter ezt nem engedte meg.

Politikával csak a kormány foglalkozik — mondotta Vaitoianu tábornok. Minden panasszal csak a felelős kormány-tényezőkhöz lehet fordulni, a király ilyen kérdésekbe nem avatkozik.

Az ellenzéki lapok és elsősorban az erdélyi román sajtó nagy felháborodással emlékezik meg erről a miniszteri „intézkedésről“ és megállapítják, hogy Vaitoianu eljárása kétségkívül önkényes volt, amely igen rossz benyomást keltett a hunyadvármegyei parasztság körében.

Feloszlik Take Jonescu pártja?

A konzervatív demokrata párt végrehajtó bizottsága tegnap Cantacuzino elnöklété alatt ülést tartott, amelyen a párt átszervezésének kérdésével foglalkoztak. Take Jonescu nem vehetett részt a tárgyalásokon, amelyekről különben hivatalos kommunikét nem adtak ki.

Mégis tudnivaló, hogy nem annyira a párt átszervezéséről, mint annak felosztásáról volt szó. A párt ugyanis a

választások alatt alig tudott két mandátumot szerezni és nem tudta kellő súllyal fellépni a mai politikai közéletben. Mindezekből eltekintve az erdélyi nemzeti párt elhatározása, hogy szervezeteit a regátban is kiépíti, ami létben veszélyezteti a demokrata párt jövőjét.

Uj prefektus

nevezett ki a kormány Fogaras vármegye élére. A „Viforul“ közli, hogy az új prefektus Raduti őrnagy, aki már letette az esküt és új állomáshelyére utazott.

Az aradi mandátumért

Arad, május 10. (Rador) A pótválasztásokra, amelyeket tudvalevőleg május 29-én tartanak meg — nagyban folynak az előkészületek. A liberális párt vezetősége kijelentette, hogy a magyar jelölttel szemben nem állítanak ellenjelöltet. Ezzel szemben a parasztpárt jelöltet állít. Vasárnap különben Aradon a parasztpárt nagy népgyűlést tart, amelyen dr. Lupu és Madgearu is résztvesznek. A parasztpárt állítólag Viktor Bumbestit jelöli az aradi kerületben.

Mit mondott Csicserin a génuai érseknek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Génu, május 9. Csicserin és a génuai érsek ama nevezetes koccintgatása és titokzatos beszélgetése, rengeteg kommentárra adott már alkalmat és most a nagy bajok mellett is élénken foglalkoztatja a diplomáciai köröket. A génuai érsek, ignore Csicserinrel való beszélgetéséről igen érdekes nyilatkozatot tett ma közzé, hogy a kérdésközpontok és találgatásoknak véget vessen.

— Az orosz és a külföldi sajtó egyrésze — mondja az érsek — az udvari ebéden mellettem ülő asztaltársammal, Csicserinrel való beszélgetésemet a tényeknek meg nem felelő módon írta meg. Az igazság az, hogy Csicserinrel rövid eszmecsere folytattam és kérdéseket intéztem hozzá a katolicizmusnak Oroszországban való helyzetéről. Ebből az alkalomból megemlítettem, hogy a katolikusok milyen nagy szabadságot élveznek az Egyesült-Államokban és utaltam erre a példára. Csicserin megjegyezte, hogy a szovjet az egyháznak teljes szabadságot biztosít és hozzáfűzte, hogy egy katolikus érsek Moszkvában kezdeményezni akarta egy Szovjet-Vatikán egyezmény létesítését. Ő azzal tért ki az ajándat elöl, hogy a különböző egyházak teljes szabadsága mellett erre nincs szükség. Ugy ismétlem a szovjet képviselőjének szavait, ahogy ő mondta, minden kommentár nélkül.

Nincs kizárva, hogy a pápai levél egyik indító motívuma a génuai érseknek Csicserinrel folytatott beszélgetése volt. A génuai konferencia eddigi tényleges eredményének talán csak a Vatikán és a szovjet egymáshoz való közeledését lehet elkönyvelni.

Nem fizetik a rendőrséget

Kevés a fizetés, de azt sem adják ki. Több város rendőrsége állítólag testületileg elhagyta állását

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Két év óta állandóan baj van a rendőrségnél. Az államosított rendőrök is tömegesen hagyták el állásukat, mert rendkívül csekély fizetésük miatt nem tudták megélni. Addig deputációztak és küldötték a memorandumot Bukarestbe, amíg a kormány többmillió államsegélyt utalt ki a rendőrprefektúráknak. Kolozsváron azonban ez a pénz ismeretlen okok miatt nem került szétosztásra. Még nagyobb lett a panasz, amikor az ókirályság és a csatolt területek rendőrségeit egységesítették. A tisztviselők javarészt mellőzték, a fizetési osztályokat rosszul állapították meg és az áthelyezések miatt is sokan léptek ki az állam szolgálatából. Ezeket aztán minden válogatás nélkül többnyire olyan emberekkel pótolták, akik éppen kéznél voltak.

A türethetetlen helyzet miatt elkezdett rendőri alkalmazottak csak azért maradtak bámulusos kitartással a helyükön, mert azt remélték, hogy az állam mégis csak helyesebb belátására fog jutni és a közbiztonság érdekében javítani fog a rendőrség sorsán. Ehezett azonban az új inkadrálásakor a következő fizetéseket állapították meg:

Közlegény, nőtlen, törzsfizetése 270 lei, mely 570 leiiig emelkedhetik, közlegény, nős, törzsfizetése 280 lei, mely 590 leiiig emelkedhetik, detektív törzsfizetése havi 350 lei, mely 800 leiiig emelkedhetik, fogalmazó törzsfizetése havi 450 lei, mely 880 leiiig emelkedhetik, kapitány törzsfizetése havi 550 lei, mely 1050 leiiig emelkedhetik, a főkapitány (prefektus) összfizetése pótlékkal együtt havi 1950 lei.

Ezt a fizetést, amelyből még tíz napig is alig lehet megélni, minden levonás nélkül kapták ugyan a rendőrök, de sohasem a hónap elején. Kolozsvárt például a reszortok feloszlása miatt most az a helyzet, hogy a tisztviselők új státusát nincs, aki jóváhagyja s így a fizetéseket nem lehet folyósítani. A rendőrigazgatóság központi számvevősége tegnap intézett távirati megkeresést a belügyminisztériumhoz, hogy mi lesz az erdélyi rendőrség májusi fizetésével. Legjobb esetben huszonnyolcadikán fognak a kolozsvári rendőrök és tisztviselők fizetést kapni, de nagyon könnyen megismétlődhetik a tavalyi eset, amikor az összes állami tisztviselők három hónapig nem kaptak fizetést.

De, mint értesülünk, nemcsak Kolozsváron vigasztalan a rendőrség anyagi helyzete. Megbízható hírek szerint Jasiban és Ploestiben az egész rendőrség testületileg beadta a lemondását, mert nem bírják tovább a nélkülözést. Ploesti város állítólag ötven rendőrt kért kisegítésként Kolozsvártól, de a kérést nem teljesíthették, mert Kolozsvárnak sem elég az a kétszáz és néhány rendőr, akiknek egyrésze valószínűleg lemond, nyolcvan embert pedig hirtelen elbocsátanak, mert a büdzsének ez a része túl van terhelve. Temesváron szintén mozgolódik a rendőrség. Eddig hét rendőrtiszt lemondásáról tudnak Kolozsváron. Rendőri körökben arról is tudnak, hogy Nagyváradon harminc katona teljesít közbiztonsági szolgálatot, mert a rendőrök otthagyták az állásukat. Ezeket a híreket Popovici Valer kolozsvári rendőrprefektus hivatalosan megcáfolta. Nagyon valószínű, hogy előbb-utóbb sor kerül a rendőrség korporatív lemondására, ha a kormány idejekorán meg nem teszi a szükséges intézkedéseket. Ez pedig csak egy lehet: biztosítsa az állam a rendőri közegek megélhetését, hogy eredményesen dolgozhassanak és a kinevezéseknél a legszigorúbb szelekciót alkalmazzák, hogy csak megfelelő képzettségű tisztviselők kerüljenek a testületbe.

ek nem adják meg az általa kért pénzmelyeket az orosz szentesen feltételül adandó koncessziók

Minden az orosz válaszon mulik fogadta az angol és akiknek kijelentése sikere avagy orosz delegációnak memorandumára függ. Az angol megsulyozta, hogy a jelen pillanatban helyzetben, tekintélyesebb

angol-olasz oldalán delegáció ma este Bratianu miniszter meghatalmazott Hirlap“ génuai Diamandi romániszterrel. Diamandi minden Románia minden varországgal — is a szomszédi jó-

pacifista követ mindenkiél megjavítás nagy két ország közösen rendezni fogalom helyreállítás alapján jelenti a Bratianu kijelentés kisanant, kü-

szország több pillanatban angol állásment a francia-az

szemben hogy ha Franciaország és Olaszország közti tárgyalások

szlovák és referencia, amely a közti — éreghajtásával kézett. Lloyd elsimítására szülését javas is hajlandó

Párisból elintézt Millebiztosította 6t Franciaország híreket, hogy ország között étre.

mond Benes génuai levele Benes mi-ondotta: nagyobb hí-és orosz ké-és szerepelt, jóvátételt és gi helyzeté-

Aprilljoreior 30, 4-01, 2-64.

HIREK

Ivria

Néhány lelkes zsidó fiatalember Ivria címen zsidó kulturregysületet alapított Kolozsváron másfél évvel ezelőtt. Az uttorok szívós akarásával, a meggyőződés bátorságával, hiúságtól mentesen, csak zsidó kulturát, zsidó lelket plántálni, zsidó különvalóságot hirdetni és idegekbe átinni a héber nyelv kifejező képességével ősi, nemes egyszerűségével, tisztaságával, — ezt akarták és ezt el is érték keveseknél.

Nagyon exkluzíveknek mondják az Ivria aktív és résztvevő tagjait. Szemükre vetik, hogy nem törődnek a zsidó tudományok népszerűsítésével, nem bányák, ha a tömegnek előtt kilenc pecséttel zárt titok marad a zsidó megélés és zsidó gondolat.

Nincs igazuk a siránkozóknak és a terméketlenségüket fitogtató kritizálóknak.

Aki akar, könnyen bejut az Ivria sorai közé. Kevés, a héberül beszélni és olvasni tudás minimuma kell hozzá, hogy az ember megértse egy előadást, olyan egyszerű, érthető, szülő nyelv a héber. Az elmúlt esztendőben szombat esténként huszonöt-harminc ember gyűlt össze a neológ iskolában, hogy meghallgassa az előadásokat és vita keretében tisztázza a kérdés körül felmerült zavarokat.

Huszonöt ember vett részt ebben a kulturális munkában és látszatra nem érdekes, a közönség ügyeivel itt a széles nyilvánosság előtt foglalkozni. Nézzük azonban közelebbről mit cselekedett az Ivria a néhány hónap alatt.

Ismertette elsősorban az új héber irodalom útját. Fejlődését, zökkenéseit, széles zsidó rétegekbe való behatolását. Az a huszonöt-harminc ember, aki ott volt, tisztán látta, hogy a zsidó újjáéledés ideológiáját mint ébresztették, csiszolták, ültették költőink és írónk a nép sorai közé. Milyen nemesítő munkát végzett egy-egy költemény vagy fölvilágosító mű, milyen zsidó mélységekbe világított egy-egy dráma, hogyan gyomlálta az új zsidó filozófia az asszimiláció dudáját a gondolkodó elmékben.

Vagy szó volt a különböző zsidó tanrendszerekről kezdve a Biblia korának szóbeli metódikájáról, a babilonai iskoláról, a középkorról, a mórspanyol idők boldog szemlélődő nyugalmáról, a rajnavideki francia és német talmudi disziplináról, a négy lengyel tartományban élő zsidó tudósok működéséről, a zsidó géniusz konzerválásáról, a jesivák rendszeréről.

Volt egy előadás a Talmud rendezésének munkájáról és munkásairól. A korról, a legszebbek egyikéről, amit küzdelmes históriánk ismer. Lázás összegyűjtése olyan erőnek, amelyek átmenthetők ivadékról ivadékra. Az előadás nem a száraz adatok felsorolásából állott, hanem visszaadni igyekezett az akkori idők léktető életét.

Tartottak előadást a héber nyelv konstrukciójáról és fejlődéséről, az idegen nyelvelemeknek a zsidóba való beszivárgásáról és hozzáidomulása sajátos törvényeiről. Beszéltek más alkalommal a chaszidság keletkezésének okairól, az impulzusokról, amelyek a régi zsidó kabbalát a gyorsan terjedt mozgalom vérkeringésébe beszüremlyítették.

Ezekkel nem merült ki az előadások és viták sora, mert majdnem minden héten más téma foglalkoztatta a Ivria kis tábort.

Nem erőlködtek, hogy táboruk megduzzadjon átmeneti hebraistákból. Inkább kevesen legyenek, de a kevesek szolgálatosnak példát. Erre rendezkedtek be és ma már kis héber könyvtár áll az Ivria tagjai rendelkezésére.

A jövőben a vidéken működő tudósokat fogja meghívni az Ivria előadások megtartására. Bizonyos, hogy az ilyen akciók újabb híveket fognak

Hat tánc, melyet Joh-holdisten éjszakáján lejtének az egyiptomi szüzek

Ujvári Péternek, öreg társamnak az írásban, harmincéves írói jubileumára

Alszik a Nilus a hús éjszakában,
Alszik a lóbusz a nílusi ágyban,
Alszaanak az asszonyok remegő vágyban...
A tánc, ez a tánc
Ra-isten isteni tánc.

Reszket a holdfény a pálmalevélen,
Reszket a pálma a holdú őt éjben,
Reszket a tóttükör, csillogos ében...
A tánc, ez a tánc
Ra-isten isteni tánc.

Guggol a hajnal az égi bokorban,
Guggol és füdik a veréb a porban,
Guggolnak szüzekék, liljomok, sorban.
A tánc, ez a tánc
Ra-isten isteni tánc.

Hajlik a fűzág a patak vi-zére,
Hajlik a lányfejen virág füzére,
Ráhajlik a szomjazó ifju szüzére...
A tánc, ez a tánc
Ra-isten isteni tánc.

Kereng a karvaly az aranykorongon,
Kereng a napmadár azúros boltan,
Kerengnek égboltok napon át, holdon...
A tánc, ez a tánc
Ra-isten isteni tánc.

Rohan a hadimén halál előbe,
Rohan a kedvesem halál előbe,
Rohannak a csillagok s lehullnak égve...
A tánc, ez a tánc
Ra-isten isteni tánc.

Kaczér Illés

szerezni az Ivriának. Keveseket. A legjobbak körül valókat.

Ez pedig rendjén van így. A zsidó nemzeti mozgalom is így kezdődött, ilyen emberekkel. Elitesapatoknak elől kell haladniuk és exkluzíveknek kell lenniük.

Az előadás ciklus lezárása alkalomból köszöntjük zsidó megilletődéssel az Ivriát.

Steiner Móric

Tegnap megkezdődtek a földbirtokreform kisajátítási munkálatai.

Hosszas vajadás után befejezték az ország legnagyobb részében a földbirtokreform előmunkálatait. Most a földbirtokreform munkálatainak a komolyabb része következik: a kisajátítási művelet végrehajtása. Ahol az előkészítő munkálatok még nem fejeződtek be, a kisajátítást az előkészítés teljes befejezéséig felfüggesztik. A miniszteri rendelet értelmében elsősorban a törvény 6. szakaszában felsorolt jogi személyek birtokai kerülnek kisajátítás alá és csak a járási és megyei bizottságok határozatainak jogerőre emelkedése után kezdődik a parcellázás és a birtokbaadás. A kisajátított birtokok a felosztásig az igényjogosultak névjegyzékében érvényesen felvett személyeknek továbbra is kényszerbirtokaitban maradnak. Erre vonatkozólag a belügyi sajtóosztály távirati rendeletet küldött Erdély összes prefektusaihoz. A rendelet szövege az következő:

A helyettes miniszterelnök ur a földmivélségi minisztériumban elrendelte, hogy a kisajátítási munkálatokat egész Erdély és Bánát területére meg kell kezdeni. Elsősorban az állami birtokok parcellázás alá kezdődik meg, amire nem szükséges a formai bírói iratok elkészítése. Ezután a holtbirtokok felosztása következik, amit teljes egészében kisajátítanak. A munkálatok befejezése a magánbirtokok kisajátítása lesz, amelyek előmunkálatai már folyamatban vannak. E célból a megyei földmivélségi hivataloknak már kiadottak a szükséges utasítások, mely szerint a községi bizottságokkal együtt először községként osztják el a földet és csak ezután osztják fel parcellákként az igényjogosultak közt a községeknek kijelölt területeket. Kolozsváron a város birtokai kerülnek először kisajátításra. A földreformot végrehajtó bizottság — a városi tanács határozata értelmében — tegnap kiszállt a lombi

mintagazdasági telepen, hogy a hozzátartozó ingatlanokat Papfalva és Kóród községek lakosai között felosssa. Lomb után a város tarcsai és más birtokai, azután az erkölyi testület ingatlanjai kerülnek kisajátításra. A felosztott birtokokért a város másutt fog kárpótlást kapni.

Elmaradt a tisztviselő kongresszus. Bukarestből jelentik: Az állami tisztviselők országos egyesülete közli, hogy a tisztviselőknak május 14-ére összehívott kongresszusát elhalasztották. Az elhalasztás oka: a kormány közölte az egyesület vezetőségével, hogy most van munka alatt a tisztviselői státus egyesítéséről, valamint az előléptetési viszonyokat és a szolgálat minden viszonylatát szabályozó szolgálati pragmatika előkészítése. A kongresszust valószínűleg júniusban fogják megtartani.

Választási epilógus. Bukarestből jelentik: A huszi törvényszék május végén fogja tárgyalni az ottani pártok párt feljelentését a választási elnök és több hatósági funkcionárius ellen, a választásnál elkövetett szabálytalanságok és visszaélések miatt. A tárgyalás elé nagy érdeklődéssel tekintenek.

Kibővítik a kolozsvári Strand-fürdőt. A város tavalyi Strand-fürdő vállalkozása, mely félmillióba került, várokozson felülül sikerrel járt. A városi Strand-fürdő már az első évben szünek bizonyult és ezért a városi tanács elhatározta, hogy kibővíteti a Strandot. A kiirt pályázatra beérkezett hét ajánlat felett tegnap döntött a tanács. Eszerint egy új betonozott medencét építenek, amelynek hossza nyolcvan, szélessége tizenöt méter lesz, a mélysége pedig egy és három méter között váltakozik. A medence két oldalán széles lépcsőjárat lesz és két megemelt átjáró hid fogja összekötni a régi medencével. A munkával a Koncz és Bohatli építész-céget bízták meg, amelynek ajánlata a legkedvezőbb. A kibővítés, amely egy hónapon belül kész is lesz, 540 ezer leibe kerül.

Egy diák 3000 leit adományozott a Menzának. Markovics József avasujfalusi származású kolozsvári orvostanhallgató, aki legutóbb 280 000 leit örökölt Amerikában elhalt rokonától, 3000 leit adományozott az itteni zsidó Menzának. A nagylelkű adományért ezután mond halás köszönetet a Menza elnöksége.

Csernovitz ötmillió kölcsöne. Bukarestből jelentik: A minisztertanács felhatalmazta Csernovitz városát, hogy 5 millió lei kölcsönt vehessen fel villamosműveinek helyreállítására.

A román kulturális kongresszus. Bukarestből jelentik: A román kulturális Curtea de Argosben kongresszust tartott, amelyre Bernády Györgyöt is meghívták. Bernády azonban betegsége folytán nem mehett el s levelet küldött, amelyben kifejti, hogy mihielyt egészsége megengedi, készséggel tesz eleget a meghívásnak. Ereuter sváb képviselő beszédet mondott, melyben Curtea de Argest Weimarral, Jergát pedig Goe-thével hasonlítja össze. Erre Jorga és Leonte megölelték és megköszönték a szónokot és Jorga kijelentette, hogy a kisebbségeknek aktív politikai szerepet fog juttatni a politikai életben.

Salom Asch Drezdában. Drezdából jelentik: Salom Asch, a világ-hírű zsidó költő és drámaíró néhány nap óta itt tartózkodik és a zsidók és lengyelek egymáshoz való viszonyát tanulmányozza. A J. C. B. munkatársának tett nyilatkozatával annak a reményének adott kifejezést, hogy Lengyelország két nagy államalkotó nemzetének megbarátkozása már csak rövid idők kérdése és ha ez megtörténik, a zsidóknak jó dolguk lesz Lengyelországban. Egyelőre sajnos a zsidó vándorlás még egyre tart. A vándorlók azonban legtöbbször ukránjai menekültek, akiknek tartózkodási engedélyüket a városi kormány nem hosszabbította meg és most, miután kiutasították őket, Danzigot át nyugat felé vonulnak. Danzig város tanácsa mindaddig megengedi nekik az ott tartózkodást, amíg valahová ki tudnak vándorolni. A „Nias” amerikai segítőegyesület is kezükre jár a menekülteknek.

Lakók, háztulajdonosok figyelmébe! Az új lakbérleti törvény hiteles magyar fordítása szakszerű magyarázatokkal ellátva kapható a Fraternitas nyomdában, Uj Kelet kiadóhivatalában (Brassai-utca 10), minden könyvkereskedésben és az Uj Kelet összes vidéki elárúsítóinál.

Central Buffet

Színház után

1314

az elite közönség találkozó helye

A distingvált ízleléssel berendezett Peile-féle festő műterem Str. Saguna 13. sz. alatt (v. Bartha Miklós-ú.) f. hó 3-tól már fényképezési műteremmé alakítva áll a nagyobb igényű uti közönség rendelkezésére.
Gárdi Imre
cégtulajdonos szakavatott vezetésével.

Kolozsi sósfürdő

Legjobb fürdő reumatikus bántalmak ellen. Meleg és hideg sósfürdő. Napfürdő. — Uj gépek és új kádak. — A kolozsi sósfürdő június elején nyílik meg. — A vendégeket kérjük gondoskodni idejékorán szobákról. — A fürdő szállóját teljesen átalakítottuk. Részletes felvilágosítást szívesen nyújtunk.

A kolozsi fürdő igazgatósága

Rottmann Károly és Tsai

részvénytársaság

1220

Timisora IV. Strada Iancu Vacarescu (Bem-utca) 14. sz.

Szesz-szabadraktár, szeszdenaturáló telep. Szilvórium és törkölyfőzde, rum-, likőr- és konyakkgyár. Bornagykereskedés.

Sékelakció Temes, Arad, Hunyad és Krassószörény megyékben május 7-ikétől 20-ikáig.

A kitalálógylöss

Három ember nyílt

Az Uj Kelet

Egy esettel amelyet az egyik jelent nyílt levél domására s amely nyúl, olyan szenzorítja magát a

Körülbelül ké 1920 nyarán me bukaresti sokszor che N. Petropol, vánosságra jutott első házasságából gada az örökség kőseül második fe polt és ettől szüle eset annakidején Az örökségből kit következtében a l jutott, váltig hang rendelet nem való sem volt módja, h megtámadja. A vé indult viták akkor az egész dolog fel most, a legutóbbi dott fiu, Nicolae P érdekes nyílt levél hen egyenesen az tohaanyját, hogy természetén átgond egész sorozatát köv liomos örökségéhez telében nem gátolta hát most pozitív vá azzal vádolja meg ségét, hogy nem tó keket jegyeztetett b sejt gyermekeként, meggyilkolt és ugya tette el láb alól férj doskodott, hogy teti eltűnjön, nehogy bá bizorjítani.

A közvélemény írja nyílt levelében hogy panaszt emel ellen, aki életemet férjétől és jóakarójától elvonta és az őt rántója került házu ment atyámban, háza san tizenegy pappal teljesen fiatal gyerek tott ki és elilődött hogy a vagyon engé romszor terheséget tudta, hogy idős a nem születet. Mí egyedül hagyta atyám maga pedig Bukarest den alkalommal más tette be az anyakön atyám gyermekeként. augusztus 12 én Dum alatt vétette fel az Capsuneanu gyermeké gyermektől 10.000 lei valójában csak 1700 ennek ellenében az nekik, hogy atyám h örökséget megkapja, Miután ez a gyermek mulva meghalt, másró kodnia. Most — ismét Nicolae Petropol sze könyvben egy 1899 bejegyzés szerint. A babaasszonytól vásáro hasonló üzelmek miatt lommal gyűlt meg a b kal. Ez a gyermek tí meghalt, közeli rokonok Petropol nyílt levelében hogy atyám második f őt szublimált.

A harmadik gyerme van, az előző halála kilenc hónappal születet 3-án Elena Petropol né anyakönyvben. A gyer anyám úgy szerzte me ban születése után elv A gyermek, aki azóta m meke szerepel, többször előéletű szülők gyerme negyatyja is sulyos bü le, hosszabb időre kény voltak itélve. Az erre vo

A kitagadott fiu gyilkossággal vádolja a mostoháját

Három emberölés vádja egy nyílt levélben

Az Uj Kelet bukaresti tudósítójától

Egy esettel akarunk foglalkozni, amelyet az egyik bukaresti lapban megjelent nyílt levél hozott a közönség tudomására s amely, ha igaznak bizonyul, olyan szenzáció, hogy háttérbe szorítja magát a Landru esetet is.

Körülbelül két esztendővel ezelőtt, 1920 nyarán meghalt egy közismert bukaresti sokszoros milliós, Cristache N. Petropol, aki halála után nyilvánosságra jutott végrendelete szerint első házasságából származó fiát kitagadta az örökségtől s általános örökösül második feleségét, Eliza Petropolt és ettől született leányát tette. Az eset annakidején nagy felkavart keltett. Az örökségtől kitagadott fiu, aki ennek következtében a legnagyobb nyomorba jutott, vártig hangoztatta, hogy a végrendelet nem valódi. De még csak arra sem volt módja, hogy a végrendeletet megtámadja. A végrendelet körül megindult viták akkoriban félbeszakadtak, az egész dolog feledésbe merült, míg most, a legutóbbi napokban a kitagadott fiu, Nicolae Petropol szenzációsan érdekes nyílt levelet tett közzé és ebben egyenesen azzal vádolja meg mostohaanyját, hogy az esztendőik alatt tervszerűen átgondolt büncselekmények egész sorozatát követte el, hogy a milliós örökségéhez jusson. Terve hivatalosan nem gátolta semmi. A fiu tehát most pozitív vádakkal lép elő és azzal vádolja meg atyja második feleségét, hogy nem tőle született gyermekeket jegyeztetett be az anyakönyvbe saját gyermekeként, ezek közül egyet meggyilkolt és ugyancsak bünsön uton tette el láb alól férjét is. Arról is gondoskodott, hogy tettének minden nyomait eltüntesse, nehogy bármit is rá lehessen bizonyítani.

A közvéleményhez forduló, — írja nyílt levelében Nicolae Petropol — hogy panaszt emeljek Eliza Petropol ellen, aki életemet tönkretette. Első férjétől és jóakaróitól 27 esztendővel ezelőtt megszökött és mint atyám barátja került házuukba. Majd nőül ment atyámboz, házassága után pontosan tizenegy nappal engem, akkor még teljesen fiatal gyereket az utcára dobott ki és elidőzött hazulról. Tudta jól, hogy a vagyon engem illet, ezért háromszor terhességet színlelt, holott jól tudta, hogy idős atyántól gyermeke nem születet. Minden alkalommal egyedül hagyta atyámat falusi birtokán, maga pedig Bukarestbe jött és itt minden alkalommal más gyermekeket jegyeztette be az anyakönyvbe a saját és atyám gyermekeként. Első ízben, 1897 augusztus 12 én Dumiru Petropol név alatt vétette fel az anyakönyvbe A. C. Cspuncanu gyermekét. A szülőknek a gyermekért 10.000 leit ígért (amelyből valójában csak 1700 leit adott meg), ennek ellenében azonban megígérte nekik, hogy atyám halála után, ha az örökséget megkapja, 100.000 leit ad. Miután ez a gyermek két esztendő múlva meghalt, másról kellett gondoskodnia. Most — ismét Bukarestben — Nicolae Petropol szerepel az anyakönyvben egy 1899 június 3 án kelt bejegyzés szerint. A gyermeket egy bábaasszonytól vásárolta, akinek már hasonló üzelmek miatt nem egy alkalommal gyűlt meg a baja a hatóságokkal. Ez a gyermek tíz nappal később meghalt, közeli rokonok — írja Nicolae Petropol nyílt levelében — azt állítják, hogy atyám második felesége megölte őt szublimáltal.

A harmadik gyermek, akiről itt szó van, az előző halála után pontosan kilenc hónappal született, 1900 március 3 án Elena Petropol névvel szerepel az anyakönyvben. A gyermeket mostohaanyám úgy szerezte meg, hogy nyomorban születése után elvettette anyjától. A gyermek, aki azóta mint atyám gyermeke szerepel, többszörösen büntetett előéletű szülők gyermeke, atyja és negyatyja is súlyos büntetéseket illettek le, hosszabb időre kényszermunkára is voltak ítélve. Az erre vonatkozó ítéletek

és akták kivétel nélkül megtalálhatók a különböző törvényeszek irattáráiban. Ez a leánygyermek, aki azóta férjhez ment s akit atyám nagyszerű hozományjal látott el, ma is él, ugyszintén szülei is.

A nyílt levél további részeiben Nicolae Petropol részletesen ismerteti az atyja végrendelete körül folytatott harcot.

Miután Eliza Petropol atyám első végrendeletét eltüntette, — írja nyílt levelében Nicolae Petropol — nem volt többé szükség arra, hogy atyám tovább életben maradjon. Tényleg meg is halt, teljesen váratlanul, megdöbbentő hirtelenséggel, alig háromnapos betegség után. Még kell jegyeznem, hogy abban az időben Bukarestben tartózkodtam, ezt Eliza Petropol is jól tudta, mindamellett teljesen feleslegesnek tartotta, hogy atyám betegségéről engem értesítsen. Hogy miért tartotta titokban atyám betegségét és halálát, annak is meg van a maga magyarázata. Később nekem azt mondta, hogy mérgezésben halt meg, romlott tejfölet evett. Természetesen a halálesetről és annak okáról a hatóságokat nem értesítették, máskülönbön azonnal lepecsételték volna

az egész vagyont, mert az a gyanu merülhetett volna fel, hogy a tyám nem természetes halállal halt meg.

Negyvennyolc órával halála után atyámat, aki életében a legegyszerűbb és legszerényebb ember volt, pompás mauzoleumban temették el. Ezt is azért, hogy indokolva legyen atyám bebalzsamozása. Természetesen beleit kivették, nehogy egy utólagos vizsgálat gyanumat beigazolhassa. Allítom és bizonyítom, hogy atyám haláláról rokonaim egyikét sem értesítették, sem pedig engem, egyetlen fiut, holott mindannyian Bukarestben tartózkodtunk.

Felszólítom tehát a hatóságokat, hogy az általam rendelkezésükre bocsátandó adatok alapján indítsanak vizsgálatot s állapítsák meg, mi okozta atyám hirtelen halálát. Felszólítom a hatóságokat, állapítsák meg, hogy az atyám sirboltjában lévő két gyermek nem az ő gyermeke és kérem azok holttestének a családi sirboltból való eltávolítását. Egyuttal felszólítom a hatóságokat, itéljék meg nekem atyám örökségének rám eső részét, amelyet mostohám és az általa vásárolt leány jogtalanul bitrolnak.

Banu szépművészeti miniszter nyilatkozik az Uj Keletnek

egy román-magyar-német folyóirat kiadásáról és a Zsidó Nemzeti Színház felállításáról

Az Uj Kelet tudósítójától

Banu Constantin vallás- és szépművészeti miniszter, Nagyváradról jövet, tegnap Kolozsvárra érkezett. A Newyork-szállóházából, ahol megszállt, korán délelőtt a Palace-kávéházba ment át reggelizni és munkatársunknak itt volt alkalma vele beszélni, majd a közoktatásügyi államtitkárságra kísérte át a minisztert, ott folytatta az interjút.

Banu miniszter olyan időben jött Erdélybe, amikor itt a legjelentősebb kulturális problémák vetődtek fel és most mindenki megoldásukat várja. A miniszterrel való beszélgetés során mindenekelőtt utazásának céljáról esett szó.

— Nagyváradra kellett utaznom, — mondotta — ahol egy újonnan alakult írói és művészi egyesület megnyitó ünnepélyén vettem részt, mint az egyesület tiszteletbeli elnöke. Jó alkalom volt az arra, hogy a kisebbségek és az uralkodó román nemzet kulturális közeledésének szükségességéről meggyőződjem. Tapasztaltam, hogy a nemzetiségek kulturája csak emelheti a román kultúrastandardet.

— Miniszter ur milyen eszközökkel lesz segítségére a nemzetiségek közeledésének?

— Egy folyóiratot készülünk kiadni, amelybe az összes romániai írók írni fognak. Ez a terv rövidesen a megvalósulás stádiumába jut és néhány hét múlva megjelenik a folyóirat első száma. Románul, magyarul és németül fognak írni bele, tehát minden nemzetiségnek egy-egy külön rész jut, ezenkívül az egyik részből fordítani fognak a másikba és harmadikba, úgy, hogy az egész romániai irodalom megtalálható képviselőt ebben a folyóiratban. Emellett egy másik revüt is kiadunk angol és francia nyelven, a külföld számára. Mindkét folyóirat havonként fog megjelenni.

A továbbiakban a színházi ügyre tért át a miniszter.

— Érintkezésbe léptem a magyar színészegyesület elnökével, Janovics doktorral, akivel a színházi kérdésben tárgyaltam. Tudva, levőleg nyolc magyar színháznak adtam játszási engedélyt. Ezzel a

számmal Janovics igazgató meg volt elégedve. Bukarestbe való elutazásom előtt pedig több budapesti színművészek megengedtem, hogy az erdélyi magyar színházakban vendégszerepeljenek.

— A zsidó színházakra nem gondolt miniszter ur? — kérdezte munkatársunk. — A zsidó nemzetiségnek épen olyan igénye van saját színházi kulturájának kiélésére mint a többi nemzetiségeknek. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség — értesülésünk szerint — legközelebb azzal a kéréssel fog fordulni miniszter urhoz, hogy egy hivatalosan elismert zsidó színházat állíthasson fel. A szövetség elnöke, dr. Fischer Tivadar ur, tudunkkal, épen a napokban készül elutazni Bukarestbe, ahol ebben az ügyben tiszteletét fogja tenni miniszter urnál.

— Örömmel várom őt — válaszolta a miniszter — és már most kijelenthetem, hogy a zsidó nemzet jogos igénye iránt a legnagyobb megértéssel és jóindulattal viseltetem.

— A zsidóság ügyeinél tartva — folytatta a kérdéskösdést munkatársunk — egy igen érdekes vitára kell felhívnom miniszter ur figyelmét. Ezt a vitát a közoktatásügyi államtitkárnak az a rendelete idézte fel, amely a zsidó iskolák haladéktalan hebraizálását vagy romanizálását rendeli el. Az ügy olyan nagy fontossága, hogy az erdélyi lapok napok óta arról cikkeznek. A rendeletet majdnem valamennyien elharmadkodtnak tartják. Hivatalos nyilatkozatot ebben a kérdésben ezideig egyedül Mateu kolozsvári közoktatásügyi államtitkár adott, ez tegnap jelent meg az Uj Keletben és mára már egész Erdélyben élénk visszhangja támadt. Szeretnénk tudni, mi a véleménye miniszter urnak, mint a közoktatásügyhöz legközelebbálló reszort vezetőjének, ebben a tekintetben?

— Meglepetéssel hallom, — válaszolta a miniszter — mert eddig semmiféle tudomásom nem volt arról, hogy ilyen rendeletet adtak ki. Önök ismerik a nemzetiségi kérdésben elfoglalt álláspon-

tunkat. Részletesebb nyilatkozatot különben sem tehetnek, mert ez az ügy nem tartozik hatáskörömbö.

Munkatársunk felhasználta az alkalmat, hogy a minisztertől külpolitikai kérdésekben bizonyos információkat szerezzen. A miniszter azonban tájékozatlanságára hivatkozott. Mint mondotta, már hosszabb idő óta távol van a fővárostól.

Végleg megszűnt a lakáshivatal

Az egységesítést végrehajtották. A lakásügyek új rendje

Az Uj Kelet tudósítójától

Megirtuk, hogy május elsejétől a lakáshivatalt hosszú konferenciázások, memorandumozások és tanácskozások után a kormány feloszlottnak nyilvánította. A feloszlítás azonban nem volt végleges, erről is csak tegnap hoztak végérvényes határozatot, amelynek eredménye egy cédula a lakáshivatalnak a városházán elhelyezett helyisége ajtaján. A cédula jelzi, hogy ezentul a lakáshivatal nem működik. A felek számára a helyiség zárva van. A mai napon déli 12 órakor valóban bezárták a helyiséget a hirdető tábláról a lakásigénylők kereseteinek eredménye is eltűnt: holaap már valószínűleg egy másik hivatal fog elhelyezkedni ebben a helyiségben.

A lakásigénylőket átírányították az igazságügyi palota első emeletének 125 és 126. számú helyiségeibe. Az elsőben Xantopol ügyész, a lakbérleti hivattal egyesített lakásbizottság feje fogadja a feleket, a második szobában az iktatóhivatal és más adminisztrációs hivatalokat helyezték el.

Tisztviselők, katonatisztek számára a rendeltörvény értelmében a rekvirálás joga fenn van tartva. Ezt az egyesített hivatal intézi, amelynek határozatai ellen Kolozsváron a törvényszékhez lehet felelbezzni. Ez a hivatal fogja ellátni ezentul az összes kolozsvári lakásügyeket. A vidéken az egységesítés már végrehajtott, de a vidéki ügyek felebbezési fóruma nem a törvényszék, hanem a belügyminisztérium Bukarestben. Vidéki lakásigénylők felebbezést a belügyminisztérium lakásügyosztálya intézi el.

Ez az intézkedés semmiképen sem elégitette ki a feleket, akik némelykor egyetlen helyiség elvétele miatt félővig, vagy akár egy esztendőig is instanciázhatnak és idejüket fáradtságos és nagy költséggel összekötött bukaresti utazgatással tölthetik. A lakásügyi hatóságok is belátják ennek az intézkedésnek helytelenségét és Iván tanácsos tegnap fölterjesztést tett a minisztériumhoz, amelyben javasolja egy Kolozsváron felállítandó külön bizottság illetékességét arra, hogy intézkedjék esetről-esetre az iránt, vajjon a vitás ügy Bukarestbe kerüljön-e, vagy pedig utasítsák a helyi lakáshivatal az ügy újabb elbírálására. Az előterjesztésre 20-ág választ várnak.

A lakásügyek új rendje következtében a kiadott és végre nem hajtott lakásokonok érvénytelenek. Az eddig elintézett lakásigények jogossága továbbra is fennáll.

— Olasz-német-orszag pénzügyi társaság. Berlinből jelentik: A szovjet kereskedelmi és gazdasági bizottság hivatalos lapja közli, hogy egy német konzorcium olasz-német-orszag pénzügyi társaság létrehozásán fáradozik, amely társaság különféle árukat importálna Oroszországnak. A lap szerint egy nagy olasz bank kilátásba helyezte támogatását és készséggel vállalkozik a társaság finanszírozására. A triesti Lloyd, amely óhajta a rendes összeköttetést Odesszával, felhatalmazást kapott, hogy a többi Fekete-tengeri kikötőkkel való forgalmat is megszervezze.

Kupferstein M. uri szabótermében
elegáns öltöngök és felöltők készülnek jutányos árak mellett.
Francia divatlapok. Finom angol kelmék állandóan raktáron.
Cluj, Unió-utca 18. szám.

uffet
1314
szó helge
ezett Peile-guna 13. sz. f. hó 3-tól me alakitva közönség bekezesére, rdi Imre vezetésével.
ördő
bántalmek r. Nap-ak. — A én nyíltk gondos-rol. — A akítottuk. esen nyujt
atósága
s Tsai
1220
Iancu
14. sz.
tár,
telep.
örköly-ör-és rnagy-

KÖZGAZDASÁG

A magyar huskiviteli tilalom

Románia és Jugoszlávia szerzi meg az osztrák piacot

Az Uj Kelet bécsi tudósítójától

Bécs, május 9. A magyar kormány a napokban a budapesti husrágóság csökkentésére állatkiviteli tilalmat rendelt el. A várt hatás elmaradt, sőt a husárok Budapesten növekedőben vannak. De ettől eltekintve az a veszély fenyegeti a magyar exportöröket, hogy elvesztik az osztrák piacot, melyet most a román és jugoszláv kereskedők sietnek meghódítani. Magyar szakkörökben a rendelt következményeit így magyarázzák:

Míg a kivitel szabad volt, hetenkint körülbelül 12 ezer szarvasmarha jött Budapestre. Ebből kivitték átlag 8 ezret, tehát Budapestnek maradt 3-4000, amelyből a heti szükségletet bőven lehetett fedezni. Most megszüntették a kivitel. Budapestre azonban ennek folytán sem jön fel élőmarha, miután az a veszély fenyegeti a gazdákat és a kereskedőket, hogy nem tudják ott értékesíteni. Ennek következtében Budapest minimális szükséglete sincs fedezve és a husárok a kiviteli tilalom óta egyre emelkednek.

Knobloch budapesti osztrák követ a következőket mondotta:

— A magyar állatkiviteli tilalom első következménye a román marhákivitel előtérbe nyomulása. Schober és Bratianu Genuába megegyeztek abban, hogy Románia fogja Ausztriát előmarhával ellátni. Eddig is volt már magyar közvetítéssel állatkivitel Romániából Ausztriába, bár kisebb mértékben. Ezt a magyar közvetítést most ki akarják iktatni és az állatkivitel nagymértékben fokozni fogják.

A magyar elzárkózás hírére a jugoszláv gazdasági körök is új állatkiviteli politikát kívánnak folytatni. A „Jugo-Slovenska Lloyd“ azt írja, hogy meg kell ragadni az alkalmat, amikor Magyarország kiváltsága Ausztria hussal való ellátásában megszűnt és el kell foglalni a szabadon maradt terepet.

Belföld

(x) Tíz napra felfüggesztették a gabonakivitel. Bukarestből táviratozták: A tegnapi minisztertanács, amely a belügyminisztériumban ült össze, a kivitelre szánt gabonamennyiségek kérdésével foglalkozott. Elhatározta a minisztertanács, hogy tíz napra felfüggeszti az összes eddig kiadott kiviteli engedélyek érvényét, hogy a tíz nap alatt gondoskodhassék a belső szükséglet kielégítéséről és a kötelező külföldi szállítások végrehajtásáról. A tiznapos kiviteli tilalom a tengerire, árpára és zabra vonatkozik.

(x) Készül az új exportrendelet végrehajtási utasítása. Az új exportrendelet végrehajtási utasítása — mint Bukarestből jelentik — most készül és a napokban meg is jelenik. A „Dimineata“ az új exportrendelettel kapcsolatban megállapítja, hogy a kormány őszinte vágya ezen a téren teljesen rendet teremteni, azonban minden törekvése hiábavaló, ha a vámhivatalnokok nem teljesítik kötelességüket és a csempészet továbbra is virágzik. A végrehajtási utasítás szigorú rendelkezéseket fog tartalmazni a csempészet ellen és a vámhivatalok működését rendszeresen ellenőrizni fogják.

(x) Román só Jugoszláviának. Bukarestből jelentik: Románia és Jugoszlávia között megállapodás jött létre 250 vagon só szállítására. A sószállítást már a legközelebbi napokban Belgrádba irányítják.

(x) A pénzügyi igazgatás egységesítése. Bukarestből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter tegnap hosszús tanácskozást folytatott a pénzügyminisztérium szakreferenseivel és a pénzügyigazgatóságok kiküldöttjeivel a

pénzügyi igazgatás átszervezéséről, amelyet a decentralizáció elvén fognak végrehajtani. A törvénytervezetet különben külön bizottság készíti elő, amely az erdélyi pénzügyi rendszert veszi alapul.

(x) Fokozzák az iparpártolási kedvezményeket. Bukaresti munkatársunk jelenti: A kereskedelemügyi minisztériumból kapott értesülés szerint ezennel az eddiginél is nagyobb engedélyt kapnak a vállalkozók a belső ipar fellendítéséről intézkedő törvény alkalmazásánál. Arról a törvényről van ugyanis szó, amely a különböző iparvállalatoknak engedélyezendő kedvezményekről intézkedik. A hivatalos lap legutóbbi száma is egész sorát közli az iparpártolási kedvezményeknek. Többek között a törvényben előírt kedvezményt megadták a Cronometrul vállalatnak, amely ékszerárnyagát szándékozik felállítani Bukarestben, a W. Kraft szobai cégnek, amely nyomdagépeket fog importálni kedvezményes tételek mellett, a Trassia dési cégnek, amely az ország területén belül 45 százalékos kedvezményrel szállíthatja áruát és a brailai Grünfeld-cégnek, amely mezőgazdasági gépjárat-műhelyt szándékozik felállítani.

(x) A román kikötők forgalma. Bukaresti munkatársunk jelenti: A legutolsó napok folyamán a brailai kikötőbe a következő hajók futottak be, amelyek nagyrészt gabonával megrakodva fognak visszatérni: Maria Mina (olasz), Teofani (orosz), Maid Delos (angol), Britannia (angol), Eduard (orosz) Constanta (román), Johnstorm (angol), Frauquette (francia), Oltenia (román). Volos (német) és Celio (olasz) különböző árukat hoztak, amelyeket most raknak ki, a Carlos (francia) pedig Cardiffi szenet hozott. Érdekes, hogy az orosz hajók egyre gyakrabban érkezik a kikötőbe. A nemzetközi seélybizottság intézkedései szerint az inséges vidékeknek szánt gabonát első sorban orosz hajókkal kell leszállítani.

Külföld

(x) A magyar kormány sorsjegyeket ad a pénzbevéltési kényszerkölcsönért. Budapestről jelentik: A kormány azt tervezi, hogy a pénzbevéltésnél kényszerkölcsön címén visszatartott ezer koronán felüli pénztári elismervényeket visszaváltja olyképen, hogy helyükbe sorsjegyeket bocsát ki. Körülbelül hárommilliárdnyi kamatozatlan sorsjegyet adnak ki, amelyeket 50 év alatt sorsolnának évenként több húzással.

(x) Ausztriába nem lehet lovat szállítani. A legfelső gazdasági tanács tegnapi ülésén döntött a nagyszámú ló kiviteli kérvény fölött. A kérvényeket osztrák állampolgárok nyújtották be. A tanács nem engedélyezhette a kivitel, tekintettel a belföldi lóállomány kicsiny voltára.

(x) Az Osztrák-Magyar Bank felhatalmazást kapott újabb hárommilliárd bankjegy bevéltására. Bécsből írják: A jóvátételi bizottság helybenhagyta a volt Osztrák-Magyar Bank felszámoló szerződésének intézkedését, amely körülbelül há-

rommilliárd lebelégyzetlen bankjegy bevéltására kért felhatalmazást. A likvidáló bizottság erről értesíteni fogja az utódállamok kormányait, hogy megfelelően intézkedhesenek.

SPORT

A FSSR közgyűlése

Az Uj Kelet munkatársától

A Romániai Sportegyesületek Szövetségének május 6-ára és 7-ére Bukarestbe összehívott közgyűlésén Erdély és a Bánát jelentékeny képviselővel vett részt. A csatolt részek kerületi bizottságainak képviselőiben megjelentek többek között dr. Dragomir Silviu egyetemi tanár, a kolozsvári Comitetul Regional elnöke, dr. Mitter Valér orvos, a kolozsvári Universitatea képviselője, dr. Repede György törvényszéki elnök, a marosvásárhelyi a Subcomitetul Regional elnöke, továbbá dr. Tempea Valér orvos, dr. Ritter Silamon, a brassói Comitetul Regional elnöke. Szika János (Temesvár), Mittermayer Ödön (Arad), dr. Weiner (Arad), Kovács Miklós, Auspitz Sándor (Marosvásárhely) és mások.

A klubközi ellentétek ellenére az erdélyi és bánati sportférjak egységes frontot alkottak az egy táborba tömörülő régi királysági sportvezetőkkel szemben és az igazi sportdekek védelme érdekében terékeny munkát fejtettek ki. A közgyűlés kedvező alkalom volt arra, hogy a csatolt részek sportvezetői ráeszméljenek és maguk is meggyőződjenek arról az igazságról, amelyet az Uj Kelet már hónapokkal ezelőtt hirdetett, hogy csak közös megértéssel szolgálhatják a sport érdekeit.

A közgyűlés idejét délelőtt 9 órára állapították meg és a vidéki kiküldöttek, akiknek legtöbbször egész éjszaka utazott, pontosan meg is jelentek a közgyűlésnek az utolsó órában megváltoztatott színhelyén. A regátbéli sportvezetők azonban, főleg a Comitetul Central vezetői csak 10 óra után gyűltek össze és így Camarasescu elnök távollétében Pasca elnök csak 11 órakor nyithatta meg a tanácskozást. A kiküldöttek szavazati jogainak igazolása után a közgyűlés egyhangulag elfogadja és felállással üdvözlöi a javaslatot, hogy

Ferdinánd királyhoz és Károly trónörökshöz üdvözlő táviratot küldjön a közgyűlés.

Napirend előtt dr. Mitter Valér, a kolozsvári Universitatea képviselője emelkedik szószárra és kifogásolja, hogy míg a hosszú utazástól fáradt vidéki delegátusok pontosan jelentek meg a közgyűlésen, addig a bukaresti képviselők késői megjelenésükkel okai voltak annak, hogy a hivatalosan délelőtt 9 órára összehívott közgyűlést csak 11 órakor kezdhették meg.

A múlt évi sport- és pénzügyi eredményekről szóló beszámoló során dr. Tempea és dr. Mitter éles szavakkal kritizálják a Comitetul Central működését.

Részletszámolást követelnek arról a 433.000 lei szubvencióról, amit a FSSR a múlt évben a kormánytól élvezett.

Az elnökség nem tudott kiegyítő választ adni, általánosságban hangoztatja, hogy az összeget bukaresti sportcélokra fordították. Ez a válasz annál kevésbé elégitette ki az erdélyi sport reprezentánsait, miután az elnökség arra a kérdésre, hogy kinek a felhatalmazásával történt az összeg felhasználása, azt feleli, hogy saját elhatározása alapján.

A közgyűlés tárgysorozatának következő pontja az alapszabályok módosításának kérdése. Dr. Dragomir Silviu a tények bizonyító erejével fejteti ki, hogy az összes szabályok gyökeres átdolgozására van szükség. Ebben a munkában Erdély és a Bánát hatalmas részt kér magának. Hangoztatja az amatőrizmus és a professzionizmus elvi tisztázásának szükségességét és fontosságát.

Az egyesületek plurális szavazati jogára és a decentralizálás szükségességére is figyelemre méltó megjegyzéseket tett Inditványozza, hogy a terjedelmes anyag kidolgozására külön bizottság delegáltassék, amely a május 7-én folytatandó közgyűlésnek tgyen részletes javaslatokat a regátbéli ellenzék az indítványt. Látható oljuk, hogy a vidékiek távollétében saját céljuknak megfelelően hajtsák végre a szabályreformokat. Megtörténik az első erőpróba: a szavazás Dragomir javaslata 38:36 arányban többséget kapott. Kilenc tgu bizottságot küldenek ki, amelynek tagjúl dr. Dragomir, dr. Ritter, dr. Repede, Mittermayer, Caracostea, Davilla kapitányt, Gebauer Mariot, Badulescu ezredest és Mitciavichet választották meg. Ez a bizottság szombat este összeült és vasárnap délig szakadatlanul dolgozott. Javaslata a közgyűlés május 7-én, vasárnap délután 4 órakor vette tárgyalás alá.

Labdarugás

Újabb fordulat a Szika-féle vesztegetési ügyben. Megirtuk, hogy Szika bíró megvesztegetésének kísérletével a Marosmenti Alosztály Kovács Miklóst, a marosvásárhelyi MTK volt vezetőjét gyanúsította meg. Közöltük Kovács Miklós nyilatkozatát is, amelyben határozottan visszautasítja a Marosmenti Alosztály vádját. A botrányos ügyben most szenzációs fordulat állott be. Az FSSR közgyűlésén Kovács Miklós és Szika bíró találkoztak. Utóbbi nyilatkozatot adott át Kovács Miklósnak, amelyben kijelenti, hogy nem Kovács Miklós volt az, aki neki a 30.000 koronát ígérte. Aki Kovács Miklós korrekot gondolkodásmódját ismeri, pillanatil sem telezhetne fel róla a bíró megvesztegetése kísérletének súlyos vádját. Az MTK vezetőségének volna kötelessége, hogy erre a kinos botrányra világosságot derítsen, a Marosmenti Alosztály pedig az az erkölcsi obligó terhel, hogy Szika bíró nyilatkozata után a maga részéről is teljes elégtételt szolgáltatson az általa alaplatlanul meggyanusított Kovács Miklósnak.

Megóvott mérkőzések. A Felebbezési Tanács ismeretes határozata alapján, amellyel a Victoria-Haggibor bajnoki mérkőzésből kifolyólag két hétre felfüggesztett Pollák, Braun és Bornstein játékosok játékjogát, visszaadta és csak megintette a játékosokat, a Haggibor óvást emelt az április 30-ikán lejátszott MTK-Haggibor bajnoki mérkőzés ellen, amelyen a fegyelmi bizottság elsőfoku döntése alapján három legjobb játékosát nem szerepeltethette. — Óvással ít a KAC is a május 7-iki MTK-KAC mérkőzés ellen is, miután Csehy Árpád (MMTE) gyakorló bíró olyan hibákat követett el, amelyek miatt a küzdelem teljesen irreálisá vált. Csehy Árpád tudva levően nagy mértékben rövidlító. Ennek volt következménye, hogy tizenegyeseket nem ítélt meg a KAC javára és hogy a durváskodó Schulz helyett tévedésből Czégkát állította ki.

Mizrachi Szervezet Cluj.

Felhívás.

Tisztelettel felkérjük az eddig megalakult „Mizrachi“ helyi csoportokat, hogy taglétszámukat hozzánk (Cluj, Strada Filipescu No. 1.) haladéktalanul bejelentni sziveskedjék, hogy azt a „Mizrachi“ főtitkársági hivatalhoz továbbíthassuk.

Cluj, 1922. május 7.

Az Elnökség.

SZÍNHÁZ

MAG

Péntek: Az elves először. Be vendégtétele mére-helye helyeit hét a pénztár.) Szombat d. u.: F előadás, ig adó tanár: Szombat este 8 ó dícsom. (U Lili és Góz Premiera-h szám. C.) Vasárnap d. u. 3- (Olcso hely Vasárnap este 8-k repriz. Be Premiera-h szám. D.) A másorra tűzött megváltatók

A színházi író egyik legérdekesebb egy új vígjátékának lesz a bemutató Lillivel és Gózon G. a Három a kis ház színrekerül, a ház Ildikóval, Kabdebóval. Rendkívül gondos előkészület végén színrekerül című operett-újdonatgatóság nagyszabású tart s ennek a lépényi bányászerejének juttatják. A közlik. A diadalm vasárnap este szim most is, mint a Be is vagy 50-szer, Be

Egyetem mozgó Békesség, a Gaumo drámájaf főszerepben zanne Grandais. Pén sziműve, Kacagi Baj regénye után. Főszere Szegény Violette. I kedvelt Várkonyi Mik filmstár, Pola Negri

Uránia mozgóba jára, a szokatlanul kalandortörténet, a második és befejező sággal rabul ejtő, iz sosam sablonos, kalandortörténet. Pén amerikai Pathé-gyá nyossága, Nyugat. F az ünnepekt Nazimo amerikai dráma, Mac az Uj-Világ legünn Franc Keenan.

Apollo mozgóba irodalmi filmszenzáci Asta Nielsen. Péntek vallomás. Nordisk at

Felelős szerkesztő Kiadó: FRATERN Szerkesztőségi

gyors és sürgösen keresi Zsidó Nemzeti jában Calea Reg

Fregoli gumikó 1330 divató

Neuma cég Cluj, Pia (Föt

Az Elv

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Péntek: Az elveszett paradicsom. (Ujdonság először. Berky Lili és Gózon Gyula vendéggjátékával. Bérletszünetben. Premiére-helyárakkal. A premiére-bérlek helyeit hétfő déli 12 óráig tartja fenn a pénztár.)

Szombat d. u.: Faust. (Tizenkettedik ifjúsági előadás, igen olesó helyárakkal. Előadó tanár: Seprődi János.)

Szombat este 8 órakor: Az elveszett paradicsom. (Ujdonság, másodszer. Berky Lili és Gózon Gyula vendéggjátékával. Premiére-helyárakkal. Napi bérlet 143. szám. C.)

Vasárnap d. u. 3-kor: Három a kislány. (Olesó helyárakkal.)

Vasárnap este 8-kor: Erdészleány. (Operette-repriz. Berky Lili vendéggjátékával. Premiére-helyárakkal. Napi bérlet 144. szám. D.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei. Az idei évad egyik legérdekesebb premiérje lesz pénteken. Egy új vigjátéknak, az Elveszett paradicsomnak lesz a bemutatója két vendéggel: Berky Lilivel és Gózon Gyulával. Vasárnap délután a Három a kis lány fog olesó helyárakkal színpadra lépni, a hármias címszerepben Kolbay Ilitkóval, Kabdebó Duccival és Kovács Kátival. Rendkívül érdekes szereposztásban, gondos előkészületek után fog a jövő hét végén színpadra lépni a Reichstadti herceg című operette-ujdonság. Kedd estén az igazgatóság nagyszabású jótékonycélu előadást tart s ennek az előadásnak jóvedelmét a lupényi bányászterületnek hátramaradtjainak juttatják. A részletes műsorszámot holnap közlik. A diadalmas sikert Erdészleány fog vasárnap este színpadra lépni s a címszerepét most is, mint a bemutató előadásán s aztán is vagy 50-szer, Berky Lili fogja játszani.

Egyetem mozgóban: Csütörtök, Pax, Békesség, a Gaumont filmgyárak, munkás drámájaf főszerepbebe a kitünő művész, Suzanne Grandais. Pénteken az Uj-gyárak filmszámúba, Kacag Bajazzó Landseberperg kiváló regénye után. Főszerepben: Wanda Treumann. Szombat, vasárnap szenzációs Dorian ujdonság, Szegény Violetta. Dráma, főszerepben a kedvelt Várkonyi Mihály és a szép, tehetséges filmstár, Pola Negri.

Urania mozgóban: Csütörtökön fut utoljára, a szokatlanul nagy sikert elért amerikai kalandortörténet, A kostilizai haramia nő, második és befejező része. A figyelmet valószínűleg rabul ejtő, izgalmas trükkökkel teli, sonasem sablonos, mindvégig érdekfeszítő kalandortörténet. Pénteken közlikántra, az amerikai Pathé-gyár csodaszép filmátvárvossága, Nyugat. Filmszámú, főszerepben az ünnepelt Nazimova. Szombat, vasárnap amerikai dráma, Mac Marshal, főszerepben az Uj-Világ legünnepeltebb filmművésze: Franc Keenan.

Apollo mozgóban: Csütörtökön a nagy irodalmi filmszenzáció, Hamlet. Főszerepben: Asta Nielsen. Péntek, szombat, vasárnap A vallomás. Nordisk attrakció.

Felolós szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
Kiadó: **FRATERNITAS** nyomdái.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Perfekt
gyors és gépirónót
sürgösen keresünk. Jelentkezhetni Zsidó Nemzeti Szövetség irodájában Calea Regele Ferd nand 48.

Fregoli Raglán
gumiköppený
1330 divatöltöny
Neumann M.
cégnél,
Cluj, Piata Unirii
(Fötér)

Valutapiac május 10-én

TÖZSDÉK	Lei	oseh kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	osztr. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. márká	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest valuta deviza	---	277 274	5250 4950	1285 1295	2650 27	745 760	193 171	1950 18	618 630	191	99	380	142 14350	---	---	---
Bécs valuta deviza	5838	160	2925	770	1635	450	---	110750	376	3625	---	21050	8475	---	---	---
Prága valuta deviza	---	---	1830	475	1016	278	60	685	234	76	38	130	53	2056	---	---
Berlin .. valuta deviza	---	556	3725	262750	5585	1530	345	---	128250	---	---	---	286 1/2	111	---	---
Zürich .. valuta deviza	---	985	178	---	---	2750	625	67	---	18750	---	13	518	---	---	---
Paris valuta deviza	775	21 1/8	3 13/16	---	---	5825	1/8	---	488	---	---	---	1098	---	---	---
Budapest valuta deviza	548	1494 1495	27650 268	7075	15025	4375 4875	905 9	---	---	1085	---	1950	773	---	---	---

Kereskedők és viszontelárusítók figyelmébe!
2 vagon olasz cérna érkezett, garantált 400 yardos la. márkák. Ára tucatonként 71— lei. — Nagyobb vételnél árkedvezmény.

Gutfried és Herskovits
Oradea-Mare, Piata Unirii 12. — Telefon 211.

GRÜNWALD-ÜVEGCSISZOLDA
ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16
Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek

Tükröruveg megérkezett!
Ujrafoncsorozás
Finntükrök raktára

Megérkeztek a tavaszi
saison divatkülönlegességei
szövetekben
és
selymekben!

Grünwald és Steiner
női divatkülönlegességek áruháza CLUJ,
PIATA UNIRII No. 12.

Talmud-Thorák és
Jesivák figyelmébe!
Megérkezett nagyobb mennyiségű **מורה** gyermekek és talmudisták részére. Jesiváknak és talmud-thoráknak megfelelő árkedvezmény. ...
„SAFRUTH” zsidó könyvkereskedés Cluj, Wesselényi M. és Szép-u. sarok.

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timárhulladékot legmagasabb napi árban vásárol
Szaru- és csontárugyár Rt. Cluj 1310

DMC himző pamut **L 4.50**

Gyermek zokerli minden színben lei 9. Mindenféle női és férfi harisnyák a legjobbak és legolcsóbbak

Imre Lajosnál
Wesselényi és Szép-u. sarok. Intr. telefon 549.

Üzletáthelyezés!
Értesítjük tisztelt üzletfeleinket, hogy üzletünket Zöldfa-utca 8. szám alá (Kömlos Testvérekkel szemben) helyeztük át, hol az megnyitva május hó 10-én megnyitottuk.

Blum Testvérek
rövidáru nagykereskedők, Nagyvárad. Telefon 703.

Konstantinápolyba utasom
május 14-én. — **Elvállalok** mindenféle **üzleti vagy családi megbízást.** Cím az **Uj Kelet szerkesztőségében** a délutáni órákban. 00000

„Barzel”
Fierarie - vasúzet
CLUJ — KOLOZSVAR.
Piata M. Viteazul 13. Telef. 10-49.

ÁTUTALÁSOKAT!
a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a

Forgalmi Bank Rt.

Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombardkölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak.
Telefon 1—69 és 7—25.

Az Ipar és Kereskedelmi Bank Rt.
Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 49.

Elvállal Magyarország, Németország és Csehszlovákiaiba napi vagy fix ár mellett **átutalásokat**

t kio légitő vá
an hangoztatja,
sti sportolóokra
annál kevésbé
sport reprezen
ség arra a kér
elhatalmazásával
használat, azt
rozása alapján.
sorozatának kö
zabál, ok módó

a técyek bizo
hogy az összes
dolgozására van
nkában Erdély
részt kér magá
atörizmus és a
tisztázásának
sságát.

urális szavazati
lás szükségos
tő megjegy zse
s, hogy a terje
ozására külön
amely a május
yülésnek tegyen
A regátbeliek
Látható osjúk,
váltásban saját
hejtásuk végre a
történiük az első
Dragomir javas
bbbságot kapott.
ot küldenek ki,
Dragomirt, dr.
Mittermayart,
pitányt. Gábauer
redest és Mitcic
eg Ez a bizott
teült és vasárnap
gozott Javaslátát
n, vasárnap dél
rgyalás alá.

gás

Szika-féle vesz
rtuk, hogy Szika
ek kísérletével a
Kovács Miklóst,
K volt vezetőjét
Közöltük Kovács
s, amelyben hatá
a Marosmenti
otrányos ügyben
ulat állott be. Az
Kovács Miklós és
K. Utóbbi nyilat
ovács Miklósnak,
hogy nem Kovács
a 30.000 koronát
klós korrekci g
pillanatig sem té
bíró megvesztege
lyos vádját. Az
volna kötelessége,
trányra világozá
smenti Alosztályt
ei obligó terhel
vitatkozata után a
es elégtételt szol
aptalanul meggyá
bnak.

zések. A Fülebbe
s határozata alap
ictoria—Haggibbor
kifolyólag két
Pollák, Braun és
játékjogát, vissza
ette a játékosokat,
emelt az április
K—Haggibbor baj
n, amelyen a fe
foku döntése alap
játékosát nem sze
ással éit a KAC is
K—KAC mérkőzés
hy Árpád (MMTE)
hibákat követett el,
küzdalem teljesen
hy Árpád tudva
ben rövidlátó. En
nénye, hogy tizen
meg a KAC javára
odó Schulz helyett
állította ki.

ervezet Cluj.

ivás.

erjük az eddig meg
lyi csoportokat, hogy
k (Cluj, Strada Fil
tanul bejelentő szíves
Mizrachi” főtájkársági
suk.
us 7.
Az Elnökség.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szöveg ára 1 lel. — Vastagabb betűvel lelt. Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint írógéppel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Fővétel hely Friedmann hírlapiroda. 3405-1

Aperatív és technikai munkálatokban perfect értelességgel bíró fogtechnikus állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 3803-1

Elcserelem Honvéd-utcai szobámat egy belvárosi külön bejárattal szobával 2000 leltel lépési díj ellenében. Cím a kiadóhivatalban.

60 m² bádogtelő eladó. Hirsch Tor-dai-ut 2.

Elcserelem Targu-Muresen a belvárosban levő 2 szoba konyhából álló lakásom Clujon levő hasonló lakással. Azonnal át-költözhető. Érkezni Friedmann Mór irodájában, Vasut-u. 4. Telefon 11-93. 3788-1

Atvénnek lakást butorral. Cím Fraternitas-nyomda.

Maison Marguerite női kalapszalón Cluj, Calea Victoriei 6. (Kossuth L.-u.)

Booskor, mosótalp, felsőbőr és szíjgyártóblank állandóan nagy készlet készletben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kím postacsekk-magában is eszüköztől. — Jelenlegi lelt és booskor ára 65-70 lel. — Vagonkötélmény 5 százalékos kedvezmény. **SÁMSON BÖRGYAR**, Gyártógyár-utca 1. — Gyevész utcai szobában. Telefon: gyár 3-86 — lakás 3-87

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár **CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Xenofon (Szappan-u.)**

Gyárt és állandó rakár mindenféle ékszerárúgyban. Vállal ríllians munkákat javításokat és alakításokat. Valódi és hamis ékkövek. Foglaltó és vésnök műterem. — Fogászati arany és forrasztó, huzalok és lemezek arany és ezüstben. Nemesfém beváltó! Telefon int. 2-13. — Sörgöncym: „Juvaere Cluj“ 1273

Szilágyi Eleonora Rt.
Alánlja: Likör, rum különlegességeit. Eisrendű pezsgőt és borait. Szesz nagyraktár. 1289

Eisenstädter Fülöp volt Lakatos-áruház
Str. Reg. Maria v. Deák Ferenc-u. 13.
Március 15-től április 15-ig reklám napi árai
Gumilabda..... 4 leitől feljebb
Gyerekkocsi.... 200
Porcellán bögre... 8
csésze ajánlva L 16-75
Bor és pálinkás szervizek... 70—
Husvétli cikkek óriási választékban. Galanteri és nürinbergi cikkek nagyban eladása 1274

Cukorka és csokoládé raktár
Lusztig és Nussbacher
Cal. Regele Ferdinand 31.
Szállítunk postán, utánvét mellett.

IFJU KELET
Zsidó ifjúsági folyóirat
Előfizetési ár egy évre 80 lel.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

A cipőimport teljesen megszűnt mert a Renner Testvérek és Társai Börgyár Rt., Cluj-Kolozsvár gyárt mindenféle férfi, női és gyermekcipőt színes és lakbőrökből is a legelőgansabb kivitelben!! 1301

IRÓGÉPEK
Van szerencsém értesíteni a t. c.-t, hogy külföldi tanulmány utamról visszatérve Piata Mihail Viteazul 41. szám alatt írógépjavitó műhelyt nyitottam, ahol bármilyen rendszerű író, számoló és írodagépek javítását és takarítását vállalom. Ugyszintén román-magyar és német befűrendszere való átalakítását. Raktáron tartok mindennemű írógépeket, kellekeket és a legelsőbbrendű külföldi gyártmányú írógép-szalagokat. Levélbéli hívásra kimegyek. 3669-1

Becses pártfogását kérve maradtam ti zlettel:
Finkler Antal,
írógép-műszerész. P. M. Viteazul 41. Babos-palota a nagy vashid mellett.

Grand Circus Olympia
Igazgató: Jean Novacek.
Nagyrománia legszebb és legnagyobb utazó vállalata saját villanyvilágítással.
Nagy díszelőadás csütörtökön, május 11-én este 8 1/2 órakor 3795-1
80 személy, 30 nemes fajló és vadállatok. Bővebbet a napi falragaszok.

Megoldást az építés!
Calcit telepén 1 m³ mész 170 lel
Telep: Felegvári-u. 9. Telefon 1106.

RASOL BOROTVÁLÓ POR
Van szerencsém az érdekeltek szíves tudomására hozni, hogy az általam készített
Ideal Rasol borotváló por törvényileg védve, kilogrammja 22 leit kapható úgy kicsinyben mint nagyban. Viszonteladónak 5 kg-on felüli vételnél nagy árkedvezmény. Megrendelhető a készítőnél
Reszling József fodrász
Cluj, Strada Baritiu (v. Malom-u.) 2. sz. 3726-1

Juhtulajdonosok és furógyárosok!
Mielőtt sajtoltóval látnák el magukat, saját érdekükben tegyenek kísérletet a cseppfolyós és poralaku **“Agricco”** sajtoltóval, mely friss és kétszeresen koncentráva lévén igen kiadós és a legjobb minőségű taró előállítására alkalmas. 3469-1

A cseppfolyós „Agricco” sajtoltó mindenütt eredeti 1 literes és 1/2 literes üvegekben, a poralaku pedig mindenféle nagysagu skatulyákban kerül eladásra. **Övökadjanak az utazókatoktól, melyek elrontják a tejkészítményeket.** Megrendelésekkel forduljanak

D. Blau & Co Galati céghez.
Postai és vasuti szállítás! Egész Erdélyben agilis ügynökök kerestetnek.

Kássa Albert
Gép- és elektro-technikai 1288
műszaki vállalata
Cluj, C. Victoriei 99.

Megjelent az új lakbérleti törvény
Lakók, háztulajdonosok és könyvkereskedők figyelmebel!
Bizományosoknak, könyvkereskedőknek magas jutalék
Megrendelhető a Fraternitas kiadásában megjelent az új lakbérleti törvény hiteles magyar szövege, kiváló szakember előszavával és magyarázatával.
Ára 6 lel.
Minden tőzsdében kapható!
Megrendelhető: a Fraternitas nyomdai vállalatnál, Cluj, str. Baron L. Pop 10 — Friedmann hírlap-irodánál Cluj, Piata Unirei és az Uj Kelet kiadóhivatalában. —

Női, férfi- és gyermek-harisnyák nagy választékban érkeztek
SUGÁR & Co sportfelszerelések, kötött áruk és úridivat cikkek áruházába.
Football és atlétikai felszerelések olcsó árakkal, minden minőségben állandóan raktáron.

Szép, izléses nyomtatványt csak az UJ KELET nyomdája készít

Névjegyeket, eljegyzési, lakodalmi kártyákat, üzleti nyomtatványokat a legrövidebb idő alatt és a legjutányosabban szállítunk.
„Fraternitas”-nyomda Cluj-Kolozsvár Str. Baron L. Pop (Brassai-u.) 10. Telefon 879.
„Fraternitas”-nyomda kiadása, Cluj-Kolozsvár.

ze keresztség, kiadóhivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop, — Brassai-utca.
Az Uj Kelet telefon
Szerkesztőség
Kiadóhivatal
Nyomda
Héber osztály
Zs. N. Sz.

A kéziratok kizárólag szerkesztőségnek címzendők. — Kéziratokat az adunk vissza és nem tartunk meg

V. évfolyam, 10

Fekete

Most már mindkik, Génuára szükké lett születnie, akár a bölcsőjében kigyókk ez a konferencia nem nyi probléma mara ménytelenség fene dig felkiváncoztak. varta őket és most nua előtt titkos volt reakció. Titkos is van ez van reak már szint kell va hogy Európa ma m ezerfeji problémák nyulna macedoni nem tudna egyetlen oldani. De Európa látja, hogy ezek a nak, égetően itt van dolgozni rajtuk, m őket. És tisztá azt is, hogy ki lyan a megoldást el mindent. Kid lóban van angol d lóban van francia r demokrácia csele George, a francia r kusa Poincaré. Lloyd aron békét, munkát lődést, akar. Poinca az ellenkezőjét. Vén esett népek kinját borut. Egyiken se kozni. Se Lloyd Ge carén. Egyik sem a ami lényege. Lloyd a demokrácia, Poin reakció.

Nagyon jó, h reliefben kerül Eur Mert Európának inkább ma, min met súlyos dolgokr Felemelkedni, vag Élni, vagy elpus gyulni, vagy elroha pei, semmi kétség, kezét nézik, az ang messzibe mutat. Eu borzongó esodalkos maguktól, hogyan az az ember, ak tékben részes a vil zésében, vagy mon aki nem nagyon er a katasztrófa elhárít az ember most ujra gok élén és ujra os kartácsal akarja m között keletkezett v nem jön, a háboru urak lehetnek a b bizonytalan vizein. profillal állította ök széke elé. Európa k itélkezett. Az egye kezése még hátra is el kell következni a Poincarék és a J és a francia sze ezekben a közeli hó élni pályájuk legfu szakát, lehet, hogy huszmillió ember él egyszer fellobog egy lehetetlen, hogy a f ziók csakugyan eli felé és át is lépik ezt Párisban nyitla Brüsselben tapétás — de ez lesz a feke fellobbanása.

Jólesik tudnunk, virágzó titkos dipl szetésni. Jólesik hal